

СТЕНОГРАФСКИ ДНЕВНИЦИ

НА

XXIII-ТО ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

I РЕДОВНА СЕСИЯ

Брой 102

София, петък, 24 юний

1932 г.

106. заседание

Срѣда, 8 юний 1932 г.

(Открито отъ подпредседателя Н. Захариевъ въ 16 ч. 25 м.)

СЪДЪРЖАНИЕ:

Огр.	Огр.
Отпуски, разрешени на народни представители 2329	ние на продоволствието и намаление на скъпостията. (Съобщение) 2351
Бюджетопроекти за разходите презъ 1932/1933 финансовата година по:	2) за измѣнение и допълнение закона за облекчение работата на Върховния касационенъ съдъ. (Първо четене) 2352
1. Министерството на общественитѣ сгради, пжтищата и благоустройството:	
а) Главна дирекция на общественитѣ сгради, пжтищата и благоустройството;	
б) Главна дирекция на трудовата повинностъ. (Продължение разискванията, докладване и приемане) 2329	
2. Министерството на желѣзницитѣ, пошитѣ и телеграфитѣ — Главна дирекция на пошитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ. (Докладване и приемане) 2344	
Законопроекти:	Предложение за освобождаване отъ мито и други данъци, такси и бери предмети и материалитѣ за нуждитѣ на нѣкои държавни, общински, окръжни, благотворителни и други учреждения, дружества и частни лица, опрощаване на митнически недобори и одобрение постановления на Министерския съветъ и царски указъ отъ 1931 г. (Приемане) 2351
1) за измѣнение и допълнение закона за облекчение работата на Върховния касационенъ съдъ. (Първо четене) 2352	Дневенъ редъ за следващото заседание 2352

Председателстваващъ Н. Захариевъ: (Звъни) Обявявамъ заседанието за открито. Присѣдствуватъ нужното число народни представители. Заседанието е законно.

(Отъ заседанието отсъдствуватъ следнитѣ г. г. народни представители: Атанасовъ Русенъ, Бойчиновъ Михаилъ, Бончевъ Тодоръ, Буровъ Атанасъ, Василевъ Григоръ, Василевъ Славейко, Гаговъ Петъръ, х. Галибовъ Юсеинъ, Георгиевъ Коста, Георгиевъ Павелъ, Говедаровъ Георги, Данаиловъ Георги, Деневъ Сѣби Димитровъ, Димовъ Вергилъ, Джабарски Стоянъ, Дойчиновъ Никола, Дойчиновъ Стефанъ, Ивановъ Запрянь, Илиевъ Илия, Илиевъ Стойко, Калиновъ Благой, Кантарджиевъ Антонъ, Караджовъ Костадинъ, Кирковъ Кирко, Косачевъ Йорданъ, Кулевъ д-ръ Тодоръ, Маджаровъ Жеко, Маринчевъ Георги, Марчевъ Никола, Милановъ д-ръ Кънчо, Молловъ Владимиръ, Момчиловъ Тодоръ, Нейковъ Димитъръ, Николовъ Лазаръ, Орозовъ Александъръ, Патевъ Симеонъ, Петровъ Никола, Пиронковъ Александъръ, Рафаиловъ Филипъ, Славовъ Кирилъ, Смиловъ Боянь, Софиевъ Христо, Статевъ Христо, Фенерковъ Петъръ, Цановъ д-ръ Асенъ, Чернооковъ Георги, Чирпанлиевъ д-ръ Никола, Шидерски Едрю и Юртовъ Георги)

Съобщавамъ на Събранието, че бюрото е разрешило отпущъ на следнитѣ народни представители:

На г. Петъръ Гаговъ — 4 дни;
 На г. Георги Чернооковъ — 2 дена;
 На г. Георги Стояновъ Георгиевъ — 1 день;
 На г. Никола Тошевъ — 2 дена;
 На г. Христо Статевъ — 1 день;
 На г. Никола Кемилевъ — 1 день;
 На г. Митю Станевъ — 1 день;
 На г. д-ръ Иванъ Бешковъ — 1 день;
 На г. Петко Стоевъ — 2 дена и
 На г. Лазаръ Станевъ — 2 дена.

Народниятъ представителъ г. Георги Юртовъ моли да му се разреши еднодневенъ отпущъ. Ползувалъ се е досега съ 21 день отпущъ. Следва Парламентътъ да му разреши. Които г. г. народни представители сѣ съгласни да се разреши еднодневенъ отпущъ на народния представителъ г. Георги Юртовъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Народниятъ представителъ г. Запрянь Ивановъ моли да му се разреши 4-дневенъ отпущъ. Ползувалъ се е досега съ 46 дни отпущъ. Следва Парламентътъ да му разреши. Които г. г. народни представители сѣ съгласни да се разреши 4-дневенъ отпущъ на народния представителъ г. Запрянь Ивановъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Народниятъ представителъ г. Славейко Василевъ моли да му се разреши еднодневенъ отпущъ. Ползувалъ се е досега съ 22 дни отпущъ. Следва Парламентътъ да му разреши. Които г. г. народни представители сѣ съгласни да се разреши еднодневенъ отпущъ на народния представителъ г. Славейко Василевъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Народниятъ представителъ г. Стефанъ Бояджиевъ моли да му се разреши 4-дневенъ отпущъ. Ползувалъ се е досега съ 20 дни отпущъ. Следва Парламентътъ да му разреши. Които г. г. народни представители сѣ съгласни да се разреши 4-дневенъ отпущъ на народния представителъ г. Стефанъ Бояджиевъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристаиваме къмъ първа точка отъ дневния редъ: второ четене законопроекта за бюджета на държавата за 1932/1933 финансовата година — бюджетопоекта на Министерството на общественитѣ сгради, пжтищата и благоустройството — Главна дирекция на общественитѣ сгради и пр. — продължение разискванията.

Има думата г. министърът на обществените сгради, пътищата и благоустройството, за да продължи речта си.

Министър Г. Юрданов: Г. г. народни представители! Далеч е от нас мисълта, че можем да внесем един бюджетопроект, който да отговаря напълно на нуждите на нашата държава, не затова, че не може да се състави такъв бюджетопроект, но затова защото държавата се намира в извънредно тежко финансово положение. Когато се прави бюджетопроектът на Министерството на обществените сгради, пътищата и благоустройството, както и всички бюджетопроекти на отделните министерства, имаха се пред вид нуждите на държавата, но се имаше пред вид и това, какво може да похарчи държавата в тия тежки времена. Дойде време, когато всички в България, и министри, и народни представители, съзнаваме — а и обществото знае — че не може да се харчи много и че ще трябва да се живее с онова, което държавата има, с онова, което е носено, но не е съвършено износено и можем горе-долу да си послужим с него.

Две са злините, г. г. народни представители. Едната злина е, че държавата се намира в тежко финансово положение, другата — че нуждите на държавата растат. Цивилизацията напредва, човечеството напредва, а ние се намираме в такова място, че, щем-не-щем, имаме-нѣмаме пари, можем-не-можем, трябва да направим нѣщо. Благодарение на това, че комшиите около нас са по-напреднали, било сѣбитѣ, било ромѣнитѣ, било гърците — гърците не са много процъфтели — благодарение на това, че близо до нас има държави, които са много напреднали, и ние, щем-не-щем, трябваше да направим нѣщо; както един селянин, когато се пресели в града, колкото и да е навикнал да ходи просто, щем-не-ще, ще трябва да се поограждани малко, ще трябва да се приспособи. Но далеч е от нас мисълта да искаме да се приспособим — животът ни налага, животът иска от нас това. И, както забелязах снощи, ние трябва да имаме пътища, защото без тях не можем да отидем никъде. Първото условие е държавата да има пътища. Когато има пътища, тогава ще можем да носим на пазара онова, което произвеждаш, и ако бждеш способен да конкурираш, да го продадеш.

Министерството на благоустройството се състои от две дирекции: Дирекция на благоустройство, обществени сгради, пътища и мостове и Дирекция на трудовата повинност. Аз ще почна най-напред с обществените сгради.

Г-да! Общественият сград у нас не само че не са в цвѣтущо състояние, не само че не могат да ни радват, когато ги гледаме, но тѣ са в едно много окаяно положение. Едно утешение, едно оправдание може да има за нас за туй, че и сградите ни са лоши, че и пътищата ни са лоши, че и мостовите ни са лоши, не са благоустроени, а то е, че ние сме много млада държава. Ние не можем да се сравняваме нито с германците, нито с французите, нито, ако щете, с турците, нито с ромѣните, нито с русите, защото това са голѣми държави, държави, които от много отдавна са свободни и са имали възможност да се развиват правилно, а ние сме свободна държава от малко години. Но при все че сме млада, скорошна държава, понеже сме поставени на такова място и понеже такива са били нашите разбирания, принудени сме били навремето да харчим повече сѣдства не за правене на пътища, не за правене на мостове, не за правене на обществени сгради, не за правене, ако щете, и на болници, но за да можем да се пазим. Това може да ни послужи като оправдание днес, когато речем да се осъждаме, когато речем да се срамуваме от себе си, че сме направили много малко за онова, което най-много ни е трябвало.

Общественият сград. Идете където щете в България, вие ще видите, че в много общини нѣма училища, вие ще видите, че в много общини нѣма читалища, вие ще видите, че нѣма онова, което трябва на общината. И наистина, ако аз ви прочета онова, което е нужно, за да се доправят държавните сгради у нас, които са започнати, за да се поправят сградите, които имаме — защото тѣ не могат да останат без малки поправки — вие бихте се почудили как може да бжде предвидена такава малка сума по този параграф в днешния бюджетопроект на Министерството на благоустройството и обществените сгради. Ние трябва да похарчим 38 милиона лева кръгло, за да се доправят започнатите сгради за училища. Аз ще ви прочета нѣкои от тях. За да се доправи 1 мъжка гимназия в София са нужни 1.500.000 л.; за да се доправи 1 девическа гимназия в София са нужни 8.000.000 л.; за механо-техническото училище в София са

нужни 400.000 л.; за смѣсената гимназия в Видин — 2.791.000 л.; за земеделското училище в с. Кунино — 500.000 л.; за мъжката гимназия в Враца — 1.560.000 л.; за девическата гимназия в Сливен — 500.000 л.; за девическата гимназия в Бургас — 1.200.000 л.; за смѣсената гимназия в Търново — 600.000 л.; за държавната прогимназия в с. Долно-Уйно — 485.000 л.; за интерната в гр. Кюстендил — 920.000 л.; за смѣсената гимназия в Т.-Пазарджик — 1.100.000 л.; за смѣсената гимназия в гр. Горна-Джумая — 1.970.000 л.; за смѣсената гимназия в Райково — 5.500.000 л.; за девическата гимназия в гр. Трън — 1.500.000 л.; за Столарското училище в Трън — 1.500.000 л.; за мъжкото опитно училище в Шумен — 2.830.000 л.; за девическото педагогическо училище в Шумен — 4.000.000 л., или всичко 37.855.000 л., или кръгло 38.000.000 л. са нужни, за да се доправят тѣзи сгради, които са почнати.

Аз отбѣгвам да критикувам, отбѣгвам да излизам с нападки, но съм длъжен да ви кажа, че у нас е строено или за мода, или много пъти по локални съображения, по искането на нѣкой от мѣстните партизани, за да се прояви. Нѣкои от тѣзи сгради, които ви четох, са в едно много жалко състояние: има нѣкои, на които са изкарани само четирите стени и стоят така, и нито е да ги оставиш, нито е да ги доправиш; има други сгради, които са изкарани на два етажа и са оставени така и пак нито е да ги оставиш, нито е да ги доправиш. Г-да! Може и да са направени грѣшки, може да не са направени смѣтките добре, обаче, все пак, това, което е почнато, там, където са хвърлени милиони или стотици хиляди лева, ще трябва да се търси начин за да се доправи, да се доизгради, защото срамно е да се изоставят тѣзи здания да стоят недоправени, да се разрушават от атмосферните влияния и да дойде ден, когато ще ни се смѣят хората, защо сме почнали да строим, когато не сме могли да доизградим.

Но, г-да, за да доизградим всичките обществени сгради — аз ви четох само училищата, които са почнати — нам са нужни 168.550.000 л. Не желая да ви чета тук един поменик, за да видите в коя околия, в кой окръг трябва да се направят поправки, възлизащи на 100 хиляди, на 30 хиляди, на 20 хиляди, на 60 хиляди, на 200 хиляди лева и т. н. — поправки, които непременно трябва да се направят, защото в тия здания тѣ не са измазани, изкъртени са, нѣмат под и за тях трябва да се похарчат 20.044.000 л. Това е положението, г-да, на обществените здания, които държавата трябва да направи през тая година и в година, които идат.

Но само държавните здания ли? Селата са в едно положение, в което са били преди 10—20 години. Днес тѣ не могат да останат вече така, тѣ трябва да бждат планирани. На много мѣста тѣ са планирани, обаче планетѣ не могат да се изпълнят, затова защото общините нѣмат дори малкото сѣдства да прокарат своите улици; затова защото у нас в общините играят роль две нѣща: или кметът не желае да си разваля спокойствието и да прокарва улици в селата, или пък, ако желае, не го оставят, защото неговите съветници, ако много се засѣгат, тукатки могат да отидат в общината и да му поискат смѣтка. Това е един факт, който не говори добре за нас, но е факт, който намирам за нужно да спомена.

Така сѣщо, г-да, у нас много села, освен че не са благоустроени, но нѣмат дори хубава вода за пиене, а още черпят вода от кладенци, защото не могат да се сдобият с чешми. Но по тая въпрос аз ще говоря малко по-сетне.

Минавам, г-да, сега на друг един въпрос — въпросът за пътищата и за мостовите у нас. Това е един въпрос много важен, защото държавата без пътища, това значи, да сте добре, да имате нужната кръв, която е нужна за вашия организъм, но да са повредени вашите артерии. И мене често ме прислушват докторите, за да проверят дали наистина правилно циркулира кръвта в моето тѣло. Така е и с държавата. Държава без пътища, това значи държава с кръв, но без артерии. Ние имаме всичко: тютюни първокачествени, розово масло — гюль, имаме кожи, имаме яйца, имаме много хубаво грозде, имаме храни, но нѣмаме пътища. И аз съм свидетел, г-да, ходейки из разни мѣста — не-давна имам случай да бжда в Карнобат — на следното нѣщо: дойдох делегации при мен и ми казаха: „Знаете ли, г. министри, че ние през време на харман, тукатки ако можем да занесем нашите храни в Карнобат, добре, но щом като мине месец след харман, щом паднат есенните дъждове и нашият чернозем се раз-

каля, за насъ настава стопъ. Ние не можемъ да проникнемъ на пазара, ние не можемъ да отидемъ до Карнобатъ, защото въ никой случай не можемъ да впрегнемъ кола, а ходимъ само пешъ, само съ коне“.

Г-да! Какво ще искате отъ този данъкоплатецъ, какво ще искате отъ този земеделецъ, който цѣла зима ще прекара въ арестъ, затворенъ, и нѣма да отиде на пазара? Каквато щѣ да бѣде цената на харманъ, колкото щѣ да бѣде евина, той е принуденъ да продаде, защото, ако не продаде на харманъ, презъ зимата не може да прокара стоката.

Това, г-да, е за нашия пазаръ, за тия стоки, които се харчатъ у насъ — това е и за другитѣ стоки, които ние изкарваме вънъ отъ нашитѣ граници, въ странство. Азъ бѣхъ особено доволенъ, когато слушахъ г. министра на земледѣлието да казва, че нашето грозде е много вкусно и отива далечъ на Западъ. Съ грозде не съмъ търгувалъ, не зная какъ се изнася грозде, но знамъ едно, че ако вие наберете грозде нѣкъде въ Пазарджишко, тамъ къмъ Лесичево, ако го наберете въ Цѣрово, или въ Съртъ-харманъ, ако го качите на наши каруци, каквито ги имаме, желѣзни, и ако го закарате на гарата Пазарджикъ или Бѣлово, освенъ че нѣма да стигне въ Берлинъ, но надали началникътъ ще се съгласи да го натовари, защото ще ви каже: „Вие сте докарали грозде, но то е джибри, то се е разбило, то не представлява нищо“. Това е резултатътъ, поради нашитѣ пѣтища, за нашитѣ стоки.

Азъ съмъ запознатъ и съ друга една малка търговия, за която мнозина ме нападатъ, занимавалъ съмъ се съ яйчарство. Азъ зная каква голѣма загуба се нанася на тая търговия само затова, защото у насъ нѣма пѣтища. Азъ самъ съмъ видѣлъ, какъ нѣкои малки търговци фалирватъ отъ 3-4 пратки, отъ 3-4 продажби, какъ губятъ по 20-30 хиляди лева капиталъ. Азъ самъ зная какъ се обира българската селянка. Не я обира голѣмиятъ търговецъ, не я обира експортърътъ, колкото я обира малкиятъ търговецъ. Той отива въ едно село да купува яйца и смѣта, че 5 стотинки печалба е достатъчна, но той си предвижда 20 стотинки печалба. Ако пѣтищъ, по който ще прокара своята стока до пазара, му позволява да вземе 5 стотинки печалба, той е доволенъ. Цѣли 15 стотинки той обира българската селянка заради пѣтищата.

И така, г-да, нашитѣ търговци, нашето жито, нашитѣ яйца, нашето грозде, всички тѣ чукатъ на Парламента, чукатъ на нашето съзнание и ни казватъ: дайте ни пѣтища, за да намѣримъ пазаръ и да напълнимъ кеситѣ ви! Ето положението на този въпросъ.

Но същото е и съ нашитѣ курорти. Прекрасни курорти, прекрасенъ въздухъ, добри планини. Азъ не съмъ виждалъ по Европа, малко съмъ ходилъ, но сигуренъ съмъ, че когато и да попитамъ отъ васъ, които сте шетали, все ще каже: „Нѣма по-добри мѣста отъ българскитѣ“.

Нѣкой отъ работницитѣ: Г. Ляпчевъ не е съгласенъ. Смѣе се.

Министъръ Г. Юрдановъ: Не вѣрвамъ да не е съгласенъ.

А. Ляпчевъ (д. сг): Радвамъ се на изложението. Нѣма несъгласие.

Н. Стамболиевъ (з): Само че г. Ляпчевъ ходи по други пѣтища.

А. Ляпчевъ (д. сг): Въ всѣки случай, най-малко Ляпчевъ е ходилъ. Други сж ходили повече.

Н. Стамболиевъ (з): Колегитѣ ви сж ходили.

Председателстващъ Н. Захариевъ: (Звъни) Г. Стамболиевъ!

Министъръ Г. Юрдановъ: Но, г-да, нашитѣ курорти, въ които искаме да привлечеме чужденци, въ които искаме да привлечемъ нашитѣ си българи — тѣзи отъ Северна България да отидатъ да посетятъ курортитѣ въ Южна, тѣзи отъ Южна България да посетятъ курортитѣ въ Северна България — пакъ ни казватъ: „Дайте ни пѣтища“. И азъ ще ви кажа, че наистина курортътъ въ Костенецъ е много добъръ, курортътъ въ Юндолъ е много добъръ; но докато отидете до курортитѣ, ще ви паднатъ жбитѣ, чейнетата ще ви се разкъртятъ.

Всичко това, г-да, чука, всичко това иска, всичко това казва „дай“. И азъ не съмъ съгласенъ съ оня упръкъ,

който вчера се направи отъ единъ ораторъ, че пѣтищата въ България служили само на чорбаджитѣ. Азъ, г-да, малко чорбаджии намирамъ въ тая страна вече: малко хора останаха, които могатъ да приключватъ своитѣ смѣтки. И кой нѣма да бѣде доволенъ сега, ако нѣкоя банка, ако нѣкое сдружение, нѣкой синдикатъ, или нѣкой частенъ търговецъ отиде въ единъ градъ и каже: „Азъ купувамъ тютюнь, азъ го купувамъ по 50 л. килограма; азъ купувамъ храни, азъ купувамъ яйца, азъ купувамъ кожи, азъ купувамъ това, което имате“, и тръгнатъ ония кервани! Наистина, безспорно, ще спечели и банката, ще спечели и търговецътъ, ще спечели и синдикатътъ, ще спечели производителътъ, но и ако не спечели, все пакъ ще вземе пари, за да обуре девата си и самия себе си.

И азъ казвамъ: г-да, пѣтищъ е нуженъ; пѣтищъ е нуженъ за богатия, когато се качи на автомобиля си; пѣтищъ е нуженъ на този, който би се качилъ на своята каляка, ако я има; пѣтищъ е нуженъ на този, който ще впрегне своитѣ плѣвенски волове, който ще впрегне своитѣ шуменски коне, но той е нуженъ и за този, който ще впрегне своитѣ крави; пѣтищъ е нуженъ на всѣкого; пѣтищъ е нуженъ за всинца ни.

Другъ е въпросътъ, г-да, за разбирания; другъ е въпросътъ за борба; другъ е въпросътъ да се борите за сиромаситѣ. Обаче азъ ви казвамъ, че въ България преставамъ да виждамъ чорбаджии. Азъ я познавамъ, азъ я обикалямъ, азъ я бродя, но азъ малцина намирамъ весели и засмѣни; азъ малцина намирамъ, които сж весели, когато гледатъ своя тевтеръ.

Нѣкой отъ работницитѣ: Вѣрно.

Министъръ Г. Юрдановъ: Нещастие! — Викатъ: „Направете ни пѣти, направете ни мостъ, канализирайте ни рѣката, подкрепете ни.“ Всичко това, г-да, чука: чука предимно на Парламента, чука предимно на общественика.

И какво сме направили ние? Какво сте направили, какво сте дали? Тукъ азъ имамъ данни за всички околии поотдѣлно, за всички окрѣзи, и мога да ви кажа, ако се интересувате да знаете, колко пѣтища има въ България, които сж развалени, съсипани, съсипани до престѣпностъ, и не можете да отидете нито съ автомобилъ, нито съ кола. Но азъ ще ви кажа: ние имаме едно — за 202 милиона лева пѣтища, които трѣбва да се направятъ, свършено сж изоставени. Правени сж презъ войната, работени сж; не желая да ви чета данни, но началницитѣ на службитѣ въ министерството изчисляватъ, че сж нуждни 202 милиона лева, за да се поправятъ тия пѣтища. Има започнати и временно спрѣни пѣтища, поради липса на срдѣства и други причини. За тѣхъ сж нуждни 656 милиона лева.

За да се направятъ нашитѣ пѣтища — тия, които сж почнати; за да се поправятъ повреденитѣ — не да станатъ като европейскитѣ — вчера се каза отъ единъ отъ почитаемитѣ оратори, че тамъ пѣтищата сж направени, че тамъ въпросъ не става да се поправятъ, че въ чуждитѣ държави пѣтищата сж направени, че тамъ въпросъ не става да затыне колата ви, да затынатъ вашитѣ добитѣци, а става само въпросъ да се украсятъ пѣтищата, да се направятъ приятни, когато се разхожда човѣкъ по тѣхъ — казвамъ, за да се поправятъ пѣтищата у насъ що годѣ, не да станатъ като европейскитѣ, ние трѣбва да похарчимъ 1.161.000.000 л. А за да се направятъ пѣтища тамъ, където нѣма — защото имаме много мѣста, много балкани, много гори, където трѣбва да се правятъ пѣтища, за да се използватъ много богатства на нашата страна — ние трѣбва да похарчимъ нѣколко милиарда лева.

Но, г-да, за всичко това ние не предвиждаме нищо. Ние предвиждаме една малка, незначителна сума, не затова защото Министерскиятъ съветъ не разбира, че трѣбватъ пѣтища, не затова, че министърътъ на благоустройството не знае, че сж нуждни пѣтища — ако, наистина, азъ повече не разбирамъ, поне движилъ съмъ се по тия пѣтища и зная колко сж развалени — но затова, че 1932 година не е като 1927-та, не е като 1928-та, не е като 1929-та година, 1932 г. казва: stop, казва: „Нѣмамъ“. Стопанството казва: „Нѣмамъ“, данъкоплатецътъ казва: „Нѣмамъ“, и Министерскиятъ съветъ, ще-не-ще, прави тази икономия.

Г. г. народни представители! Въ комисията ме питаше единъ народенъ представителъ, питаше по-скоро нашия директоръ да му каже, Министерството на благоустройството какви смѣтки представлява, за да се направятъ тия пѣтища — трилѣтка ли ще прави, деветолѣтка ли ще прави, петолѣтка ли ще прави, но да даде една смѣтка, една рецепта, да видимъ какъ ще се правятъ тия пѣтища

защото животът напредва и ние, за да бъдем не като европейците, но, ако искаме да живеем, трябва да направим необходимото.

Аз не мога лесно да намъря тази рецепта, как да поправим нашите птици, защото не мога да ви поискам — а няма да се намъри и никой министър, който да ви поиска — 1 милиард лева за направата на птищата. Не може да ви поиска даже нито 500 милиона лева. Ако нкой направи това, вие бихте го нарекли лудъ.

Какво трябва да направим, за да поправим нашите птици? Мнозина подхвърлят идеята да направим един заем от нкой европейска банка, да кажем, че ще купим автомобили, да заложим нщо, за да вземем пари, за да направим птищата. Нкои казват: за птищата ние харчим и срѣдства от общините. Общините ни дават около 80—100.000.000. л. Да вземем, казваше ми нкой, тия 80—100.000.000 л., да заложим тия доходи нкъде, да вземем един заем от 800.000.000 л. и да ги хвърлим въ птища.

Г-да! Нито аз, нито другарите ми, нито нкой народен представител от Народния блок би се съгласил, срещу каквото и да е, да се вземе нкакъв заем. Знаем, заеми, залози обляха гърба на българския народ и затова от днес нататък и правителството на Народния блок, и което и да е правителство трябва да се стреми да връзва двата края на България без заеми. (Ръкоплъскания от мнозинството) Защото заемите опростиха българския народ. Могат да се намърят заеми, може да се вземат пари за птища, но не по тоя начинъ.

У нас, г-да, много слабо се поддържат птищата, защото, от една страна, няма срѣдства да се поддържат тия птища, а, от друга страна, ние не увеличаваме оня персонал, който е нужен не за поддържане на птищата, но който е нужен като пждаръ по птищата, който е нужен като стражаръ на птищата.

Мене ми стана особено приятно, когато имах случая да приказвам съ секретаря на една легация, и той ми каза: „Г. министре! Когато ние пътувахме съ нашия автомобил нкъде към Царибродъ и той затъна, аз бях много доволен от един Ваш кантонеръ, който дойде и направи всичко, за да ни помогне да измъкнем нашия автомобил. Нма ли да го възнаградите?“ Аз разпитах за името му и казах за това на нашия директоръ.

Кантонерите, г-да, освен че не могат да поддържат птищата, но мъчно могат да отиват до известни мѣста, за да изиграят ролята на пждари — да видят дали нкъде на нкой не е затънала колата, за да му помогнатъ.

Нашите птища, г-да, освен че сж лоши, но не сж и приятни, защото малко е направено, за да бъдат украсени. Срамът е да се говори това въ Парламента на една държава, която, макаръ и нова, все пакъ е 55-годишна и има своите училища. Завчера аз пътувах съ своя автомобил към Араба-Конак. Близко до Араба-Конак шосето на километър-два е залесено от двестъ страни съ върби, голѣми стогодишни върби, които правятъ сѣнка. Един от младите хора, които бѣха съ нас, каза: „Бай Георги, знаеш ли кой ги е садил тия върби?“ Рекохъ му: знамъ — Митхадъ паша. „Ако стане днес Митхадъ паша и види, че ти не си посадил нито едно дръвче, макаръ и българинъ, макаръ и човѣкъ, който живееш десетки години следъ него, би те обесилъ.“

Г-да! Наистина, не е хубаво това самопризнание, но много малко е направено за нашите птища. Моят главен директоръ ми представя доклади. Нма доклад — не зная дали е било така съ моите предшественици — въз основа на който аз да не глобявамъ кметове, да не глобявамъ хора, които сж сѣкли дръвчета — малки дръвчета — посадени край нашите шосета. Тѣ сж изсѣчени, тѣ сж изсушени и оставатъ много малко. И мене ми се чини, че въ бъдеще, когато речемъ да се преработи законътъ за птищата, ще трябва да се направи нщо — тия крайпжни дръвчета да бъдат садени не от кантонерите, да ги сади не държавата. Г-да! Ние сме много лоши стопани за държавното; ние много лошо гледаме на общественото. Затова трябва да се задължатъ всички, които иматъ имоти край шосетата, непременно да насадятъ дръвчета. Министерството на земледелието всѣка година произвежда маса фиданки. Тия фиданки могат да се раздаватъ безъ пари и могат да бъдат задължени стопаните край шосетата да ги садятъ. Сжщо така може, за да се насърчи и поощри саденето на дръвчета край шосетата, да се даватъ и награди на самите тия лица, които биха насадили дръвчета по свой починъ.

Но, въ всѣки случай, въпросътъ относно нашите шосета въ това отношение трябва да се уреди. Не бива да има шосе, по което да пътуватъ 25—30 км. и по него да няма едно дръво, подъ което да отидете да охладите вашето потно чело. Въ това отношение ние сме зле, не сме добре и не сме направили нщо особено.

Ще трябва да се направи едно измѣнение въ закона за благоустройството по отношение птищата повинностъ: да се намали — и това азъ имамъ предъ видъ — предѣлната възраст за отбиването ѝ; да бъде не вече до 55 години включително, защото 55 години сж много. Мене ми викатъ, става вече 5—6 години, „дѣдо Георги“. Азъ още отбивамъ птищата повинностъ! При тия две войни, които хората прекараха; въ тия години, когато животътъ стана тежъкъ; когато иматъ вече възрастни синове, такива хора не бива да отбиватъ своята птища повинностъ до 55 години, а предѣлната възраст ще трябва да се намали на по-малко — до 50 години.

Г-да! Азъ имамъ тукъ бележка какво трябва да се направи, кои птища ще трябва да се направятъ тази година. И ако стане нужда и нкой ме пита, азъ мога да ви я прочета.

Сжщо, г-да, трябва да се направи нщо, за да се поправятъ птищата. У насъ, казахъ ви, че за тая целъ трябва да се похарчатъ милиони. За да се поправятъ у насъ мостовѣте, които подлежатъ на поправка, ще трябва да се похарчатъ стотици милиони. Въ това отношение Министерскиятъ съветъ и Министерството на благоустройството е въ пълно съзнание за нуждитъ, обаче, г-да, не може въ тоя моментъ да се направи нщо, тъй като няма пари. Държавата трябва да намъри срѣдства и да ги даде.

Казахъ ви и за водоснабдяването. Не по-малка грижа трябва да полжи държавата да снабди българското население съ вода. Държавата трябва да се грижи, държавата трябва да подтикне българското население да съзнае, тя трябва да го научи, че му е нужна хубава вода, а не пиянство. Азъ миналата година имахъ случай да отида въ Шуменъ, а отъ Шуменъ отидохъ на водопровода — тамъ, където е направено нщо голѣмо за Дели-Ормана. И наистина, г-да, не може човѣкъ да не остане доволенъ от това нщо, направено въ Дели-Ормана — тамъ, където хората сж пиѣли за вода, защото не всички сж имали бунари, не всички сж могли да си вадятъ вода отъ 40 м. дълбочина. Мнозина сж пили, а нкои и сега още пиятъ вода отъ гѣлове. Но днесъ въ нкои села има сладка, хубава вода. Може тя да не е хубава като софийската, но азъ ходихъ на самия водопроводъ и видѣхъ колко хубава вода пиятъ. Азъ разбрахъ, че още много, много села и въ Дели-Ормана, които нматъ хубава вода за пиене, а имного села въ други части на България, които не сж водоснабдени, въ голѣма степенъ страдатъ, не сж добре само затова, защото нматъ добра вода.

Но, г-да, въ министерството имаме много искания за водопроводи. Досега 81 общини въ България сж се отпразвили къмъ министерството и казватъ: „Дайте ни трѣби, искаме трѣби!“ Тѣ сами сж оценили, колко имъ е необходима сладката хубава вода; тѣ сами сж разбрали, че не е хубаво да пиятъ вода отъ бунари — всѣки да носи отъ дома кофа и да гребе вода отъ бунара. Тия 81 общини искатъ трѣби за 51.127.376 л. Тѣ искатъ да направятъ своите порѣчки, но нматъ законопроектъ за доставка на трѣби отъ държавата. Затова ние имъ казахме: ако Народното събрание се съгласи да отпусне въ бюджета единъ кредитъ за доставка на трѣби, въ такъвъ случай ще можемъ да ви помогнемъ.

Но, г-да, понеже азъ искамъ да бъда съвършено откритъ предъ почитаемото народно представителство, дължа да ви кажа, че и много общини, на които държавата е гарантирала да си доставятъ трѣби, сж неизправни къмъ нея. Дълга да ви кажа и това, че често пъти при мене се явяватъ кметове и секретаръ-бирници, които казватъ: „Г. министре! Имамъ възбрана на своите доходи. Дайте ни една отсрочка, защото сега сме зле, по-нататъкъ ще се поправимъ“. Отъ 1922, 1923 и отъ 1924, 1925 г. имаме, г-да, неизправни 260 общини съ задължения за трѣби 53.543.293 л., а за 1927, 1928 и 1929 г. имаме 180 неизправни общини, които дължатъ на държавата 149.895.112 л.

Нкой ще ме попита: защо, г. министре, когато вие виждате, че общините сж неизправни; когато вие виждате, че общините дължатъ; когато вие сами знаете, че има нкои общини, на които доходите сж подъ възбрана — малко сж тия общини — които искатъ отсрочка, защо пакъ искате да доставите водопроводни трѣби на такива общини? Затова, г-да, защото държавата трябва да се грижи, държавата трябва да благоустрои, тя трябва да намъри начинъ да достави, защото не може една община

сама да си достави, сама да си купи тръби. Държавата тръбва да се яви и да им помогне.

Г-да! Има още едно оправдание. Свѣтътъ не знаеше, не лесно можееш свѣтътъ да си направи смѣтка, че кризата ще дойде така изведнѣжъ. Азъ съмъ длъженъ да призная предъ васъ, че даже за себе си азъ не можахъ да направя смѣтка, че наистина кризата ще дойде, като съ ножъ, въ 1931 г. и онова, което дотогава струваше нѣщо, да струва много по-малко. Така че една отъ причинитѣ много отъ общинитѣ да не могатъ да се издѣлжатъ, както и много търговци да фалиратъ, е това, че не можахъ да си направя смѣтката, когато купувахъ вършачки, защото предполагахъ, че ако за 75-тъ килограма жито не взематъ 500 л., ще взематъ 400 или, ако не взематъ 400, ще взематъ 350 л., и, следователно, могатъ да си купятъ вършачка. Но, г. г. народни представители, 75-тъ килограма жито станаха 200 л., тютюнътъ слѣзе много ниско, и мнозина си казаха: „Не сме могли да си направимъ смѣтката“. Така е и съ общинитѣ. Много общини разчитаха на своето богатство, на своитѣ доходи и отъ тамъ иде този недомѣкъ, тая неизправностъ на толкова общини спрямо държавата. Тия общини, които днесъ искатъ да си доставятъ тръби, казватъ: „Онова, което е нужно, половината отъ стойността или $\frac{1}{3}$ отъ стойността, ние сме готови да внесемъ въ Българската народна банка и искаме да ни се доставятъ тръби“. Това е една отъ причинитѣ, министерството да постави въ своя бюджетопроектъ една сума за доставката на тия тръби.

Г. г. народни представители! Сѣщо така една отъ причинитѣ за недобритѣ наши пѣтища, за недобрата направа на нашитѣ пѣтища е, че валицитѣ въ тая държава сѣ малко. Ние имаме всичко 120 валици за цѣлата държава. Азъ съмъ ималъ случай да дохождатъ народни представители и да казватъ: „Оставете ни валика“ или „Дайте ни валикъ“. Азъ съмъ ималъ случай да ми казватъ инженери, че отъ есенесъ сѣ останали пѣтища неовалини, защото у насъ нѣма достатъчно валици. Но нѣкой ще попита: „Защо ви сѣ валици, когато нѣма пари за нови пѣтища, когато предвиждате само 8 милиона лева за направата на нови пѣтища и само 32 милиона лева за поправка на пѣтища?“ Г-да! Ние правимъ пѣтища. Правимъ пѣтища съ временна трудова повинностъ, съ пѣтна повинностъ, съ трудоваци. Правимъ пѣтища отъ фонда „общински пѣтища“, правимъ пѣтища отъ паритѣ на единъ още неизчерпанъ заемъ. Ние имаме да правимъ пѣтища и днесъ, държавата ще прави пѣтища и утре, държавата ще прави винаги пѣтища, защото тѣ сѣ нуждни и защото тя трѣбва да живѣе. Затова трѣбва да има и уреди, съ които да ги прави.

Г. г. народни представители! Нѣкой ще ми каже: „Защо, като това е положението, вие предвиждате толкова малка сума за направа на пѣтища?“ Дълга да заявя, че Министерскиятъ съветъ прави икономии не само днесъ, когато ние внасяме този бюджетъ тукъ на разглеждане; не днесъ, когато го защитаваме, но Министерскиятъ съветъ, още когато Блокътъ дойде да управлява тая държава, си каза: „Първата наша грижа е да правимъ икономии“. И азъ съмъ длъженъ да ви кажа, че ние не сме похарчили тия суми, които се предвиждатъ въ бюджета за текущата година, въ бюджета, който е въ упражнение и днесъ, затова защото народътъ не може да плаща и затова защото ние сме съ пълно съзнание, че трѣбва да се правятъ икономии въ тази държава. Затова ние по глава I, срещу предвиденитѣ 74.000.000 л. за заплати, сме похарчили 72.000.000 л.; срещу предвидени канцеларски 600.000.000 л. сме похарчили 339.000.000 л., а сега предвиждаме 400.000.000 л., и т. н. По всички пера, г-да, ние сме направили едно намаление и Министерскиятъ съветъ не е позволилъ да се изчерпи бюджетътъ така, както е билъ гласуванъ.

Направи ми се единъ малкъ намекъ вчера за промѣнитѣ на персонала въ самото министерство. Азъ съмъ много доволенъ отъ оратора, който ми обърна вниманието върху това и който каза, че не бива да се партизанствува, че не бива да се замѣняватъ старитѣ началници съ нови. Г-да! Наистина не бива да се партизанствува съ службитѣ. И когато станахъ министъръ, а и по-рано, моето разбиране е било следното: щомъ единъ човѣкъ стане чиновникъ въ тая държава, ако ще да бѣде и най-простиятъ чиновникъ, ако ще да бѣде единъ кантонеръ, щомъ се назнача, прегледа го лѣкарътъ и стане служащъ, вземе лопатата, за него уволнение трѣбва да има само тогава, когато ще му кажатъ: „Ти си вече старъ; ти бѣше юноша, ти бѣше младъ, когато дойде тукъ на служба, но ти си вече старъ, ти даде своята данъ, нѣ ти пенсията, хайде, иди си“. Това

трѣбва да бѣде съ кантонера, това трѣбва да бѣде съ пикѣра, това трѣбва да бѣде съ инженера, това трѣбва да бѣде съ началника на канцеларията, това трѣбва да бѣде съ всички служби въ тая държава, освенъ съ народнитѣ представители и министритѣ.

Азъ съмъ напълно съгласенъ, г-да, съ такова едно разбиране. Но днесъ, въ тоя моментъ, когато говоря, азъ си спомнямъ 1923 г., 8 юний, когато горе-долу въ сѣщото това време, отъ това мѣсто, министъръ Петъръ Яневъ правѣше своето експозе по бюджета на държавата. Бѣше 8 юний и на 9 юний сутринтъ дойде една команда и ми каза: „Какъ се казвашъ ти?“ — Георги Юрдановъ. „Вие не сте вече народенъ представителъ, елате въ затвора“. Да, г-да, „елате въ затвора“, защото тогава имаше партизанство, имаше едно много лошо партизанство. И оттогава досега ние се борихме. Земледѣлскиятъ сѣюзъ, ще кажа азъ, се бори въ две посоки: отъ една страна, за да възстанови своята организация и на пукъ на всички ония, които казваха: „Нѣма да има земледѣлски сѣюзъ“, ние казахме: „Ще има и има“ (Ржкоплѣскания отъ мнозинството), и отъ друга страна, да не се партизанствува. И схващанията на Земледѣлския сѣюзъ до днесъ, и схващанията на нашитѣ другари отъ партията, съ които образуваме кабинета, на цѣлото правителство, сѣ да не партизанствуваме. Но, г-да, поставете се въ положението на единъ министъръ отъ Земледѣлския сѣюзъ, на единъ министъръ, който е билъ народенъ представителъ до 9 юний, и сѣ му казали: „Ти не си народенъ представителъ, ти ще отидешъ въ затвора“, или на единъ министъръ, който е билъ тогава министъръ и е отишълъ въ затвора. Може азъ да съмъ уволнилъ нѣкой и другъ, но не така, както бѣха уволнени всички онѣзи следъ 9 юний. Азъ съмъ направилъ нѣкои и други уволнения, но съмъ оставилъ за директоръ на благоустройството Галчевъ, сѣщиятъ този, който бѣше директоръ на благоустройството до 9 юний, и единъ отъ началницитѣ, Лѣвичаровъ, който сѣщо бѣше началникъ до 9 юний.

Г-да! Да не партизанствуваме. Ако азъ можехъ да кажа мѣдрости и сказания, бихъ изрекълъ горе-долу таква, каквито нѣкога Соломонъ изрече. Той, следъ като имаше 300 законни жени и 600 наложници, казваше на сина си: „Сине мой, не прелюбодействуй!“ (Смѣхъ) И азъ, следъ като водихъ 27 години партизанлъкъ, следъ като вие (Сочи сговориститѣ) водихте страшенъ партизанлъкъ на 9 юний и следъ 9 юний, азъ бихъ казалъ на моя синъ: „Сине, не партизанствуй!“ И ако днесъ има единъ български Соломонъ, който наистина да бѣде признатъ, че има право да държи сказания и мѣдрости, той би ни казалъ: „Синове български, не партизанствуйте!“ (Ржкоплѣскания отъ земледѣлцитѣ) Синове български, не партизанствуйте вулгарно, защото съ вулгарно партизанство вие убихте въ тая държава повече отъ 30.000 души, защото съ вулгарно партизанство вие вдигнахте въ въздуха една църква, защото съ вулгарно партизанство вие убихте политици отъ всички партии, мѣстата на които тукъ, между вашитѣ, сѣ празни. (Ржкоплѣскания отъ земледѣлцитѣ)

С. Ивановъ (раб): И сѣщото партизанство вие продължавате днесъ.

Министъръ Г. Юрдановъ: „Синове мои! Не партизанствуйте, защото ще унищожите родината си и ще бѣдемъ за посмѣшище на свѣта“, би рекълъ нѣкой мѣдрецъ, ако има такѣвъ. (Ржкоплѣскания отъ земледѣлцитѣ) Ние не ще партизанствуваме вулгарно, ние не ще отнемемъ хлѣба на честнитѣ, почтенитѣ и добритѣ чиновници въ тая държава — ние, земледѣлцитѣ, както и цѣлиятъ блокъ, който образуваме. Така сѣщо безобидно, така сѣщо приятелски, така сѣщо човѣшки искамъ да кажа на народния представителъ, когото уважавамъ: не партизанствуйте. Днесъ сме 8 юний 1932 г.; нѣкои отъ насъ, които бѣхме въ затвора, сега сме пакъ тукъ като народни представители, други като министри, но и тѣзи, които направиха 9 юний, сѣ по мѣстата си сега тукъ. Партизанствувахме — да не партизанствуваме! Да партизанствуваме, но да не партизанствуваме вулгарно и да не се избиваме, защото ще убиемъ родината си! (Ржкоплѣскания отъ земледѣлцитѣ)

С. Ивановъ (раб): Класова политика се води, и Вие служите на тая политика, г. министре!

А. Циганчевъ (з): Вие адвокати на Сговора ли сте? Искате да изкривите една истина. (Възражения отъ рѣботницитѣ)

Председателствуващъ Н. Захариевъ: (Звъни) Моля, г-да!

Министъръ Г. Юрдановъ: Г. г. народни представители отъ крайната лѣвица! Внимавайте!

С. Тошевъ (раб): Внимаваме!

Министъръ Г. Юрдановъ: Внимавайте! По-рано си приказвахме, днесъ си приказваме и утре ще си приказваме. Обаче вие (Сочи работниците) трѣбва да внимавате. Азъ съмъ съгласенъ, че нѣкъде вие сте попритиснати, но азъ казвамъ, че вие сте галеното дете на блока. Вие не сте онеправдани, вие сте добре, вие сте галеното дете на блока. (Оживление всрѣдъ работниците) Това го запомнете!

А. Пеневъ (раб): Само че съ бичъ ни галите, г. министре!

Г. Костовъ (раб): Ето какъ ни галите — на Никола Балканджиевъ му сж счупени краката и рѣцетѣ. (Показва една фотография)

Министъръ Г. Юрдановъ: Всѣки баща, който обича сина си, трѣбва да не жали прѣжката. Презъ 1922 г. азъ бѣхъ свидетелъ, г-да, на една сцена въ с. Вѣтрень. Покойниятъ Райко Даскаловъ се качва на автомобилъ и отива въ с. Вѣтрень да държи речъ отъ балкона на къщата на Лапардовъ — който е ходилъ въ с. Вѣтрень, знае го, къщата му се намира на главната улица, тя е една широка улица. Той говорѣше отъ балкона, а единъ вашъ (Сочи работниците) учителъ му превзе събранието отъ другъ единъ балконъ. (Възражения отъ работниците)

С. Тошевъ (раб): Народътъ го превзе.

Министъръ Г. Юрдановъ: Този вашъ учителъ викаше: „Долу Райко Даскаловъ!“, наричаше го буржоа, наричаше го демагогъ. Райко Даскаловъ остана дълго да го убеждава. Вие знаете какъ въ Лесичево превзехте събранието на другъ единъ земеделѣски министъръ.

Г. Костовъ (раб): Изпратихте тогава две картечници да ги стрелятъ.

Министъръ Г. Юрдановъ: Но като дойде 9 юний 1923 г., въ затвора вие казахте: „Сбъркахме, глупави сме били, не сме разбирали“. Едно, г-да, не разбрахме ние — че не може да се надува пробита гайда. Въ 1922 и 1923 г. ние се мъчихме да надуваме пробита гайда. Ако гайдата е пробита само съ игла, никой отъ васъ не може да я надуе, а ако е пробита съ сѣргѣлъ, всички да надувате, не можете да я надуете. Това не можакме да разберемъ. Бждете доволни, г-да (Сочи работниците), отъ това, което ви дава Народниятъ блокъ, вземете поука да не би пакъ да дойде нѣкой другъ 9 юний, нѣкоя друга такава дата и пакъ да казвате: „Сбъркахме, не разбирахме онова, което ни говорѣхте“. (Рѣкоплѣскания отъ мнозинството. Възражения отъ работниците)

Нѣма по-голъма честъ, нѣма по-голъмо добро отъ това — да работишъ да се нахранятъ беднитѣ, да се обуятъ боситѣ, да се облѣкатъ голитѣ — туй е божествено — но защо непременно да работите (Сочи работниците) за беднитѣ по болшевишки методъ?

А. Пеневъ (раб): Съ Сговора ли да работимъ!

Министъръ Г. Юрдановъ: Изглежда, че не сте чели вестниците, които ви бѣше далъ министъръ Гичевъ. Ако бѣхте ги прочели, ние щѣхме да ви дадемъ още.

Г. Костовъ (раб): Давайте, давайте!

Министъръ Г. Юрдановъ: Не е нужно да работите за болшевишма въ тая държава и чрезъ болшевишмъ да облѣчете голитѣ, защото болшевишмътъ въ Русия не облѣче голитѣ, не обу боситѣ и не излѣкува неджгавитѣ. Тамъ има повече голи, боси и гладни, отколкото въ една буржоазна държава. (Рѣкоплѣскания отъ мнозинството) Вие сте галеното дете на блока, запомнете това, и ако ви удари по една прѣчка, той изпълнява единъ бащински дългъ къмъ васъ. (Смѣхъ. Рѣкоплѣскания отъ мнозинството и отъ нѣкои отъ лѣвицата. Възражения отъ работниците) Да дойдатъ други, тѣ не само ще ви ударятъ прѣчка, но ще ви счупятъ и главитѣ. (Възражения отъ работниците)

П. Попивановъ (з): (Къмъ работниците) Ще си спомнете нѣкоя неговитѣ думи.

Министъръ Г. Юрдановъ: Когато завчера се внесе въ комисията нашиятъ бюджетпроектъ за разглеждане, единъ народенъ представителъ, когото много уважавамъ, каза: „Дайте си плана за пѣтищата, какъ ще ги направите?“ — Има само единъ начинъ. Нашето министерство, Министерството на благоустройството, се състои отъ две дирекции: Дирекция на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството и Дирекция на трудовата повинностъ.

Дирекцията на трудовата повинностъ е едно дѣло, г-да, което всички съзнаваме днесъ, че е добро, едно дѣло, за което ще се води споръ нѣкога, кой го е направилъ, кой го е измислилъ, кой го е въвелъ въ България, едно дѣло, за което азъ съмъ говорилъ много по стѣди и меглани, че то е добро. Но азъ познахъ, че наистина то е съвършено добро, когато станяхъ министъръ на Дирекцията на трудовата повинностъ, защото имамъ случаи да видя народни представители, да видя общини, да видя околии, които казватъ: „Дайте ни трудоваци“.

Г. Костовъ (раб): Дайте ни ангария!

Министъръ Г. Юрдановъ: „Дайте ни ангария“ — азъ ще ви отговоря и на този въпросъ. — Най-напредъ трудовото дѣло, може би, нѣмаше да стане, може би, щѣхме да бждемъ сега съвършено зле — особено днесъ, когато постѣпленията на държавата сж минимални и когато азъ ви внасямъ единъ бюджетъ, съвършено оскатенъ, съ който може би нѣма да направимъ нищо — ако ние нѣмахме тая трудова дирекция, защото наистина договорътъ за миръ бѣше толкова жестокъ къмъ насъ. Но намѣри се българскиятъ гений, намѣриха се българи, които казаха: „Ние не ще се откажемъ отъ онова, което имаме, ние не ще се откажемъ отъ събирането на нашитѣ младежи, ние не можемъ да ги събираме въ казармата, защото нѣмаме пушки — пушки не ни сж толкова нуждни — но ние ще ги събираме отдѣлно въ трудовашкитѣ лагери и, вмѣсто пушки, ще имъ даваме кирки, мотики и лопати“. И днесъ, г-да, тѣзи младежи, които по законъ изпълняватъ единъ граждански дългъ, се явяватъ съ кирка, мотика и лопата въ рѣка, правятъ пѣтищата на България и днесъ всѣки говори за трудовата повинностъ добро.

Що е трудовата повинностъ? Тя е нераздѣлна частъ отъ Министерството на благоустройството. Тамъ, дето не може пѣтищата да се правятъ отъ предприемачъ, тамъ, дето нѣма кантонери, понеже държавата нѣма пари, тамъ се явява трудовакътъ и той прави тѣзи пѣтища.

Г. г. народни представители! Ние намѣрихме мѣсто на нашитѣ младежи, на нашитѣ трудоваци; днесъ тия младежи школуватъ, днесъ тѣ работятъ взаимно, тѣ се опознаватъ, тѣ общуватъ. Азъ имахъ завчера случай да бжда въ Горна-бана при клетвата на трудовацигѣ и бяхъ молилъ г. г. народнитѣ представители, когато си отидатъ въ порвинищата, кждето работятъ трудоваци, да минатъ и да чуятъ, когато трудовацигѣ даватъ клетва, за да видятъ какъ се е развила у тѣхъ гражданственостъта.

Но ние, г-да, направихме и друго нѣщо, което ни позволява като българи да се гордѣемъ. Малка държава сме, навикана държава сме, онеправдана държава сме, държава нова сме, държава, за която самитѣ ние казваме, че не сме като европейцитѣ, но нека ми бжде позволено тукъ, отъ това мѣсто (Сочи министерската маса), да кажа, че ние дадохме примѣръ на всички какъ да се обезорѣжатъ. Днесъ въ Европа се боятъ отъ една страшна утрѣнна война, защото, колкото и да се проповѣдва християнство, колкото и да се проповѣдва чловѣколюбие, войната е страшна. Даже и въ руската държава, която мнозина защитаватъ и у насъ и която нѣкои наричатъ болшевишка държава, навремето, когато не бѣше още болшевишка държава, най-много се говорѣше противъ милитаризма, противъ войната, но азъ недавна четохъ, че днесъ тамъ и чума произвеждатъ, и холера произвеждатъ, и газове произвеждатъ и така ги произвеждатъ, че ако могатъ въ една война съ своитѣ аероплани да унищожатъ цѣля свѣтъ, включително и вашитѣ деца (Сочи работниците), не бяха се стреснали и уплашили! (Рѣкоплѣскания отъ мнозинството)

А. Пеневъ (раб): Днешната Съветска Русия не е проста да я убиятъ.

Министъръ Г. Юрдановъ: И днесъ този свѣтъ, замисленъ съ науката за себе си въ днешния и утрѣнния день, търси начинъ какъ да се обезорѣжи, какъ да намати армията си. Ето ви българинътъ, ето ви Ганю, който се би страшно по македонскитѣ фронтове, който се би страшно предъ Одринъ, който босъ се сражава като лѣвъ, той казва: ние оставяме 20.000 пушки годишно, ние ги оставяме доброволно и вземаме лопатитѣ, вземаме киркитѣ да правимъ пѣтища — направете и вие това и ще дадете при-

мърз за обезоръжаване. Неотдавна азъ приказвахъ съ единъ чужденецъ, който ми каза: „Г. министре! Какъ сте? Нѣма пари!“ — Рекохъ: ще караме и безъ пари, можемъ да караме и безъ пари. — „Вие имате, кай, трудова, това ви помага.“ — Въведете я, рекохъ, и вие. — „Не можемъ да я въведемъ“, ми каза той. Това е, г-да, една гордостъ за нашата нация, за нашия народъ, че той се прѣвъ обезоръжи, че той прѣвъ освенъ че се хвана за ралото, но прѣвъ отдели младежитъ да залесяватъ баири, да коригиратъ рѣки, да правятъ пѣтища. Не знамъ дали не бихъ казалъ голѣма дума, но азъ вѣрвамъ въ Народния блокъ, азъ вѣрвамъ въ всички, мене ми се ще да вѣрвамъ въ всички, че ако дори биха ни казали: „Вие сте свободни да имате 40.000 младежи годишно подъ наборъ“, не ще се намѣри българинъ, който да е съгласенъ да се откаже отъ 20-тъ хиляди души, съ които се правятъ пѣтища, защото тѣ ни сѣ нуждни. Да, трудовата повинностъ, г-да, днесъ прави пѣтища въ България и тя поплъва тоя недоимъкъ, който ние не можемъ да дадемъ въ пари, въ срѣдства.

Г-да! Както ви казахъ, азъ не мога да намѣря другъ начинъ за направа на нашитѣ пѣтища. Азъ не одобрявамъ да заложимъ нашитѣ доходи отъ фонда „Общински пѣтища“ и да склучимъ единъ заемъ отъ 800 милиона лева за пѣтища. Азъ не мога да се съглася съ това, никой не ми го е предлагалъ и правителството не мисли да склучва заемъ, за да правимъ пѣтища. Единствениятъ залогъ за направата на нашитѣ пѣтища е трудовата повинностъ при малкото доходи, които имаме.

А. Пеневъ (раб): Ангария!

Министъръ Г. Юрдановъ: Ние имаме днесъ 60 хиляди трудоваци, които не сѣ взети. Имамъ тукъ бележки, отъ които се вижда отъ коя околия и отъ кой окръгъ колко трудоваци имаме невземени, защото не успѣваме да ги вземемъ. Отъ Видинския окръгъ имаме 21.000 трудоваци, които не сме могли да вземемъ, отъ Плевенски — 6.000, отъ Русенски — 10.000, отъ Старозагорски — 14.000. Нѣма да ви чета по-нататкъ. Всичко имаме 60.000 трудоваци, които не можемъ да вземемъ, защото нѣмаме срѣдства, за да ги облъчимъ, за да ги нахранимъ, да имъ намѣримъ ръководенъ персоналъ. Политиката на правителството въ бъдеще трѣбва да преодолѣе тая мъжнотия. Вчера бѣше дошелъ при мене единъ учителъ отъ Цѣрово, Пазарджишко, и ми каза: „Г. министре! Преди 5 години съмъ одобренъ за трудовакъ, още не сѣ ме взели, искамъ да си отбия трудовата повинностъ. Можешъ ли да наредишъ да ме взематъ? Не желая по-нататкъ да следвамъ, искамъ да свърша тая работа“. Маса селяни ще има, които сѣщо така сѣ одобрили за трудоваци и чакатъ по 4—5 години, за да ги взематъ; маса такива ще има и въ градоветъ. Това спъва работата имъ. Ако отъ тѣзи 60.000 трудоваци, които не сѣ вземени, вземаме по 20.000 всѣка година, плюсъ тия 20.000 души, които сега вземаме всѣка година, за 3 години това прави 120.000 трудоваци. Ако държавата намѣри начинъ да вземе 3 години по 40.000 трудоваци годишно, ние ще направимъ нашитѣ пѣтища, защото тѣ ще дадатъ милиарди.

Но, г-да, въ тоя моментъ ние не можемъ да приложимъ тоя начинъ, защото държавата е въ крайно бедно състояние и ние сме решили да правимъ само онова, което можемъ.

Нѣкой ми каза: „Тѣ работятъ ангария“. Нѣма, г-да, хлѣбъ безъ работа, нѣма държава, въ която да не се работи. Би било хубаво, ако можемъ да се усъвършенствуваме, ако можемъ да станемъ изкустни до тамъ, че да се хранимъ безъ да работимъ. По-хубаво отъ това нѣма, но на тоя свѣтъ безъ работа не може. Всички ще работимъ, всѣки ще работи. Единъ ще работи на нивата, другъ ще работи на ливадата, трети ще работи на лозето, четвърти ще работи въ фабриката, пети ще работи съ перото, за да се изхрани. Така е тукъ. Така ли е въ Русия? Тамъ нѣма ли хора, които работятъ съ перо; тамъ нѣма ли хора, които работятъ въ фабрики; тамъ нѣма ли хора, които правятъ къщи; тамъ нѣма ли хора, които правятъ пѣтища; тамъ нѣма ли писатели; тамъ нѣма ли лѣкари; тамъ нѣма ли общественици?

Д. Икономовъ (раб): Има, има, и работятъ.

Министъръ Г. Юрдановъ: Има, има. И вие по-скоро бихте предпочели . . .

А. Бояджиевъ (раб): Работятъ и ядатъ най-много.

Министъръ Г. Юрдановъ: То е другъ въпросъ. Когато ние въведохме тоя законъ за трудовата повинностъ, азъ

имахъ случая да отида въ Мехомия и на едно събрание тамъ се каза: „Кара ви Стамболийски да правите пѣтища, за да минава съ автомобиля си“. Нито единъ пътъ Стамболийски не можа да отиде следъ това въ Мехомия, нито нѣкой отъ васъ може-би е минавалъ. Тоя пътъ служи на всички тамъ. Пѣтищата, г-да, служатъ на всички. Пѣтища тукъ ще се правятъ, пѣтища ще се правятъ и въ Русия, пѣтища се правятъ въ цѣлъ свѣтъ — правятъ ги тѣзи, които ги правятъ, не ги правятъ ония, които не ги правятъ. Не мойте вие говори, че това е ангария. Това е единъ граждански дългъ на българския народъ и всѣки ще отиде да го изпълни.

Нѣкой отъ работниците: Защо не го изпълняватъ и чорбаджитѣ?

Министъръ Г. Юрдановъ: Щомъ живѣте въ тая държава, и вие ще изпълнявате своя граждански дългъ, и ако не желаете да го изпълнявате, ще ви заставятъ да го изпълните, но ще го изпълните.

А. Бояджиевъ (раб): Но Буровъ не можете да заставите да си изпълни дълга и да си плати данѣцитѣ. Селянина заставятъ, а Буровъ не можете да заставите.

Министъръ Г. Юрдановъ: Азъ не зная дали и ти си отбилъ трудовата си повинностъ и не вѣрвамъ да си я отбилъ. Не си, нали?

А. Бояджиевъ (раб): Не съмъ. Но единъ чорбаджия не можешъ да заставишъ.

Д. Икономовъ (раб): Нѣма чорбаджийски синове, които да правятъ пѣтища.

П. Попивановъ (з): Той е шмекеръ.

А. Стоевъ (з): Шмекеритѣ никога не плащатъ.

А. Бояджиевъ (раб): После, за Русия като разправяте, ще Ви кажа, че тамъ правятъ и пѣтища, и фабрики, и заводи.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Моля ви се, г-да!

А. Циганчевъ (з): Въ Русия всичко е ангария — и производство и всичко.

Министъръ Г. Юрдановъ: И така, г-да, трудовата повинностъ въ България е едно добро дѣло; трудовата повинностъ навакса онова, което държавата въ тоя моментъ не може да даде, което по-скоро данѣкоплатцитѣ и ония, които отбиватъ своята временна трудова повинностъ, не могатъ да дадатъ. Трудовата повинностъ, освенъ че дава възможностъ на държавата да си направи пѣтища, но тя дава възможностъ на младитѣ българчета да могатъ да се събератъ на едно мѣсто, да могатъ да се опознаятъ и да се развие у тѣхъ любовъ къмъ държавата. Дълга да ви кажа сѣщо така, г-да, че въ Трудовата дирекция при министерството ние се пазимъ да партизанствуваме, ние не желаемъ да партизанствуваме, ние желаемъ да туримъ точка на лошото партизанство, на онова партизанство, което е причина да се самоизядаме. Тукъ мога да получа единъ упрѣкъ, тукъ могатъ да ми кажатъ: защо правите това? Това го правимъ, г-да, не затова, защото желая да правя мили очи предъ нѣкого, не затова, защото ме е страхъ отъ нѣщо, но защото държавата нѣма полза отъ лошо партизанство. Миналото на нашата държава е лошо въ партизанско отношение. Народниятъ блокъ тури начало, Народниятъ блокъ даде да се разбере, че се пазимъ отъ партизанство и че вулгарно не партизанствуваме. И не се стѣсвамъ да кажа — желателно е всички да го разбератъ това, не само на мене да се хвърля упрѣкъ, не само на мене да се дава съветъ — че всички трѣбва да почерпятъ поука отъ това, че грубото партизанство, че самоизтрѣблението е лошо. Г-да! Утре е 9 юний. Ползувамъ се отъ тоя случай, ползувамъ се и отъ тоя намекъ, който се направи, за да повторя, че отъ лошо партизанство, отъ самоизтрѣбление българската държава нѣма полза.

Далечъ е отъ мене мисълта, че сме внесли единъ съвършенъ, идеаленъ бюджетпроектъ, далечъ е отъ мене мисълта, че можемъ да направимъ всичко онова, което трѣбва да се направи. Но, г-да, това не трѣбва и да го искаме. Защото у насъ, ако отъ нѣщо е страдала държавата, ако сме теглили лоши последствия, то е било затова, че ние сме искали всичко да направимъ. Недейте иска отъ насъ да направимъ всички пѣтища днесъ. Пѣтищата ще ги правимъ ние, ще ги правятъ тѣзи, които идатъ следъ

наст и не ще бъде далеч времето, нѣма да минат години и ние ще се любуваме на много добри пѣтища, кавито имат и другитѣ страни. Но, г-да, трѣбва да навикнемъ да правимъ икономии, трѣбва да свикнемъ да се задоволяваме съ това, което имаме, и да стискаме държавната кесия. Много е лошо, когато човѣкъ е навикналъ да харчи много, както се е харчило. Днесъ, когато намаляваме заплатитѣ, когато удържаме по 12%, по 14%, когато съкратяваме служби, на мнозина е тежко. Ще бъде тежко, г-да, но ще съкратяваме, защото не можемъ да свържемъ двата края. Ние съкратихме нѣколко инженерства — малко сѣ тѣ — нѣколко подначалнически длѣжности, не увеличихме кантонеритѣ, които трѣбваше да бъдатъ увеличени, и направихме малки икономии: въ бюджетопроекта само на Дирекцията на общественитѣ сгради направихме икономии отъ 26 милиона и нѣколко хиляди лева и въ бюджетопроекта на Дирекцията на трудовата повинностъ направихме икономия отъ седемъ милиона и нѣколко стотинѣ хиляди лева. Не сме направили много нѣщо, обаче турихме началото, че можемъ да се връщаме назадъ и да правимъ икономии.

Азъ моля почитаемото Народно събрание да гласува представенитѣ бюджетопроекти тѣй, както сѣ минали презъ комисията. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството)

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които приематъ заглавието на бюджетопроекта тѣй, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете)

„Главна дирекция на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството

Глава I“

(Чете § 1 — вж. прил. Т. I, № 70)

Комисията направи следнитѣ измѣнения въ обяснителната таблица:

На стр. 9 въ „Отдѣление за пѣтища и мостове“ заплатитѣ на 4 инженеръ-инспектори отъ 9.250 л. се намаляватъ на 8.880 л.

Въ „Техническото бюро за държавни, окръжни, общински и обществени постройки“ заплатата на единъ началникъ на бюрото — инженеръ отъ 8.000 л. се намалява на 7.500 л.

Въ „Архитектурно отдѣление“ заплатитѣ на 3 архитектъ-инспектори отъ 9.250 л. се намаляватъ на 8.880 л.

Общиятъ кредитъ отъ 1.191.000 л. се намалява на 1.174.800 л.

На стр. 10 въ „Отдѣление за благоустройството на населенитѣ мѣста“ двамата инженери-инспектори ставатъ трима, отъ които единъ отъ техническитѣ служби при изборнитѣ учреждения. Заплатата имъ отъ 9.250 л. се намалява на 8.800 л.

Въ бюро „Снимки, нивелации и регулации“ заплатата на единъ началникъ-инженеръ отъ 8.000 л. се намалява на 7.500 л.

Въ бюро „Водоснабдяване и канализация“ заплатата на единъ началникъ-инженеръ отъ 8.000 л. се намалява на 7.500 л. Двамата помощникъ-бригадни инженери ставатъ единъ; единъ операторъ се зачерква, като вмѣсто него се създава длѣжността единъ инженеръ-инспекторъ за техническитѣ служби при изборнитѣ учреждения. Общиятъ кредитъ отъ 1.737.600 л. става на 1.708.800 л.

Въ „Отдѣление за техническа контрола, компетентностъ и практика, за електроснабдяване и индустриални заведения“ заплатата на двама инженери-инспектори отъ 9.250 л. се намалява на 8.800 л.

Въ „Бюро за техническа контрола, компетентностъ, практика, образование и изпитване строителни материали“ заплатата на единъ началникъ на бюрото инженеръ отъ 8.000 л. се намалява на 7.500 л.

Въ „Бюро за електрификация, индустриални заведения и работилници“ заплатата на единъ началникъ на бюрото инженеръ отъ 8.000 л. се намалява на 7.500 л. А общиятъ кредитъ отъ 1.122.600 става 1.099.800.

На стр. 11 въ „Държавно сръдно техническо училище „Царъ Борисъ III“ въ София и клона му въ гр. Луковитѣ“ заплатата на единъ директоръ отъ 9.250 л. се намалява на 8.800 л.

Забележки I, II, III се зачеркватъ. Забележка IV става забележка I, а забележка V става забележка II.

Отъ стр. 12 до стр. 26 включително нѣма никакви измѣнения.

На стр. 27 въ „Разпредѣлени съ заповѣдь отъ министра“ въ текста „Единъ инженеръ и единъ архитектъ“ става „инженери или архитекти“ и кредитътъ отъ 222.000 се намалява на 211.200. Общиятъ кредитъ отъ 20.829.000 става 20.818.200. Кредитътъ за повишение отъ 4.000.000 става 4.111.600.

Забележката най-долу се заличава.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Герго Цокотъ.

Г. Цокотъ (з): Г. г. народни представители! Въ нашата околия е закрито инженерството. Съвсемъ малка е икономията, която се прави. Азъ смѣтамъ, че ще трѣбва да се предвидятъ 120.000 л., за да се възстанови участъковото инженерство. Нашата околия е останала много назадъ. Въ околията има 240 ккм. пѣтища; отъ тѣхъ, обаче, само 40 ккм. сѣ възстановени, а 200 ккм. не сѣ възстановени. Останали сме най-накрая. Желѣзница нѣмаме. Шосетата сѣ разстроени презъ време на войната и още не сѣ възстановени.

Азъ ще моля да се приеме възстановяването на Кулското участъково инженерство — съ единъ инженеръ, единъ писаръ и единъ прислужникъ — като се предвиди кредитъ 120.000 л.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Ради Василевъ.

Р. Василевъ (д. сг): Предложения за нови кредити, направени въ пленума, трѣбва да се върнатъ въ комисията.

С. Омарчевски (з): Съгласно закона за бюджета, отчетността и предприятията.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата г. министърътъ на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството.

Министъръ Г. Юрдановъ: Азъ нѣмамъ нищо противъ да се възстанови участъковото инженерство въ гр. Кула, обаче нѣма г. министърътъ на финанситѣ и безъ негово съгласие това не може да стане.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Стефанъ Даскаловъ.

С. Даскаловъ (з): Г. г. народни представители! Трѣбва да се радваме, че г. министърътъ на благоустройството направи доста съкращения въ бюджета си. Обаче, за голѣмо съжаление, направи се и съкращение на участъковото инженерство въ Горна-Орѣховица.

Горноорѣховска околия има 316 ккм. пѣтища и тѣзи пѣтища оставатъ безъ участъковъ инженеръ. Вънъ отъ това, персональтъ отъ участъка — двама машинисти, двама огняри и четирима пикьори — не се съкращава, ами отива въ Търново и цѣлата икономия, която се прави съ това закриване на участъка, е 191.000 л. Моля ви се, може ли да лишите една околия отъ технически персоналъ само за 191.000 л. икономия? Азъ смѣтамъ, че никѣде това не е правено, още по-малко то може да се направи въ Горноорѣховска околия — тамъ, кѣдето най-много е нужно да се поддържатъ пѣтищата, защото тая околия е една отъ най-гѣсто населенитѣ.

Предлагамъ, понеже този персоналъ си остава, да се върне въ Горна-Орѣховица и да се предвиди сумата 191.000 л., а за останалия персоналъ да се вземе отъ запаления фондъ на стр. 6, § 53, като тоя параграфъ се съответно намали. За вещественитѣ разходи ще се вземе отъ глава IV, §§ 10—13 включително.

Моля, г. г. народни представители, предъ видъ на това, че Горна-Орѣховица е важенъ центъръ, да се съгласите участъковото инженерство да си остане въ Горна-Орѣховица, още повече, че икономията не е голѣма.

Моля също и г. министра да се съгласи.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Стоянъ Момчиловъ.

С. Момчиловъ (нац. л. о): Г. г. народни представители! Азъ ще подкрепя предложението на г. Даскалова. Не бива да се забравя, че Горноорѣховска околия има 100.000 души население и надъ 310 ккм. пѣтища, частъ отъ които

сж отръзки от голѣмитѣ държавни пѣтища София—Барна и Търново—Разградъ. Отъ тѣзи пѣтища по-голѣмата частъ сж въ лошо състояние и иматъ нужда отъ постоянната грижа на техника. Съкратено е Горноорѣховското участъково инженерство за икономия. Икономията, обаче, не е много голѣма. Понеже двамата огняри, двамата машинисти и четиримата пикьори, които бѣха въ участъка, сега се прехвърлятъ къмъ Търново, остава сега само единъ инженеръ и канцеларскиятъ персоналъ, който му трѣбва. Цѣлятъ кредитъ, който ще трѣбва допълнително, е около 180.000 л. Въ Търновския окръгъ, околитѣ, където има инженерство, има много по-малко пѣтища и много по-малко население. Нѣщо повече. Трафикътъ по пѣтищата въ Горноорѣховска околия е много по-интензивенъ, отколкото трафикътъ по пѣтищата въ всички останали околии на Търновския окръгъ. При тоя интензивенъ трафикъ, при тоя интензивенъ икономически животъ въ Горноорѣховска околия, поради голѣмото производство, което тая околия има, считамъ, че не е много целесъобразно да бѣде оставена цѣлата околия безъ инженерски участъкъ, безъ технически грижи.

Азъ моля г. министра да даде своето съгласие да се възстанови Горноорѣховското участъково инженерство, като кредитътъ се вземе отъ тамъ, където посочва колелата Стефанъ Даскаловъ.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Постѣпило е предложение отъ народния представителъ г. Герго Цокъвъ, подкрепено отъ народния представителъ Андрей Икономовъ, да се открие закритото сега околийско участъково инженерство въ гр. Кула, като се предвиди кредитъ 120.000 л.

Поради отсъствието на г. министра на финанситѣ, който трѣбва да даде съгласието си за предвиждането на тоя новъ кредитъ, г. министрътъ на благоустройството сега не може да се съгласи съ това предложение.

Постѣпило е предложение отъ народния представителъ г. Стефанъ Даскаловъ.

Министръ Г. Юрдановъ: Има една възможностъ за приемането на тия две предложения, върху която трѣбва да помислимъ. Ако намѣримъ начинъ за откриването на тия две участъкови инженерства, ще ги откриемъ. Азъ моля да се оставятъ тия предложения за трето четене, до когато ще обмислимъ начина за откриването на тия две инженерства.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Тия две предложения ще се изпратятъ въ комисията.

Н. Стамболиевъ (з): На трето четене да се направятъ.

С. Омарчевски (з): Да се иматъ предъ видъ на трето четене.

Р. Василевъ (д. сг): Комисията да ги има предъ видъ.

Р. Маджаровъ (д. сг): Сега да гласуваме параграфа, че на трето четене ще видимъ.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които приематъ прибавките и измѣненията, направени въ обяснителната таблица къмъ § 1, както се докладваха отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Които приематъ § 1, заедно съ приетитѣ прибавки и измѣнения въ обяснителната таблица къмъ него, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 2 — вж. прил. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 3 — вж. прил. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 4 — вж. прил. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 5 — вж. прил. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 6 — вж. прил. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 7 — вж. прил. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 8 — вж. прил. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 9 — вж. прил. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 10 — вж. прил. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 11 — вж. прил. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 12 — вж. прил. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 13 — вж. прил. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 14 — вж. прил. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 15 — вж. прил. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 16 — вж. прил. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 17 — вж. прил. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 18 — вж. прил. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 19 — вж. прил. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 20 — вж. прил. Т. I, № 70)

Въ този параграфъ, на третия редъ, следъ думитъ „за работници специалисти“ комисията прибави думитъ „и общи работници“; на края на текста на параграфа заличи думитъ „до 2.000.000 л. кредитъ“; заличи така сѣщо и втората алинея на тоя параграфъ: „За общи работници до 500.000 л. кредитъ“, кредитътъ остава сѣщиятъ.

Председателствувашъ Н. Захариевъ: Които приематъ прибавките и поправките въ § 20, както ги докладва г. докладчикътъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Които приематъ § 20, заедно съ приетитъ прибавки и поправки, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 21 — вж. прил. Т. I, № 70)

Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 22 — вж. прил. Т. I, № 70)

Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 23 — вж. прил. Т. I, № 70)

Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 24 — вж. прил. Т. I, № 70)

Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Н. Захариевъ: Има предложение отъ народния представителъ г. Иванъ Ингилизовъ къмъ § 24, въ текста на края, следъ думитъ „двороветъ имъ“ да се прибави: „Отъ които 1.500.000 за довършване държавната гимназия въ гр. Горна-Джумая и 800.000 л. за довършване болницата въ Св. Врачъ“.

Г. г. народни представители! Г. министърътъ на благоустройството приема предложението на г. Ингилизовъ съ следната поправка: вмѣсто сумата 1.500.000 л. за довършване държавната гимназия въ гр. Горна-Джумая, да стане 600.000 л. Сумата 800.000 л. за довършване болницата въ Св. Врачъ не я приема.

Съгласни ли сте, г. Ингилизовъ?

И. Ингилизовъ (мак): Съгласенъ съмъ.

Председателствувашъ Н. Захариевъ: Които приематъ предложението на народния представителъ г. Ингилизовъ къмъ § 24, въ текста на края, следъ думитъ „двороветъ имъ“ да се прибави „отъ които 600.000 л. за довършване държавната гимназия въ Горна-Джумая, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Които приематъ § 24, съ току-що приетото допълнение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 25 — вж. прил. Т. I, № 70)

Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 26 — вж. прил. Т. I, № 70)

Комисията прие следния текстъ на този параграфъ: (Чете) „За отчуждение на мѣста за държавни сгради за текущата и минали години“. Кредитътъ си остава сѣщиятъ.

Председателствувашъ Н. Захариевъ: Които приематъ измѣнения текстъ на § 26, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 27 — вж. прил. Т. I, № 70)

Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 28 — вж. прил. Т. I, № 70)

Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете)

„Глава VII

Разходи по благоустройството на населенитъ мѣста“.

(Чете § 29 — вж. прил. Т. I, № 70)

Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 30 — вж. прил. Т. I, № 70)

Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 31 — вж. прил. Т. I, № 70)

Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 32 — вж. прил. Т. I, № 70)

Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 33 — вж. прил. Т. I, № 70)

Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 34 — вж. прил. Т. I, № 70)

Комисията намали кредита по този параграфъ отъ 20.000.000 л. на 19.000.000 л.

Председателствувашъ Н. Захариевъ: Които приематъ това измѣнение на комисията, прочетено отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Които приематъ § 34, съ току-що приетото измѣнение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 35 — вж. прил. Т. I, № 70)

Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 36 — вж. прил. Т. I, № 70)

Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете)

„Глава VIII

Разходи по изпитателната станция и държавнитъ инсталации“.

(Чете § 37 — вж. прил. Т. I, № 70)

Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 38 — вж. прил. Т. I, № 70)

Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 39 — вж. прил. Т. I, № 70)

Безъ измѣнение.

Председателствувашъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете)

Глава IX.

Общи разходи.

(Чете § 40 — вж. прил. Т. I, № 70)

Комисията увеличи кредита по този параграфъ отъ 1.000.000 л. на 2.000.000 л.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Които приематъ предложението на комисията, кредитътъ по този параграфъ отъ 1.000.000 л. да се увеличи на 2.000.000 л., моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство. Събранието приема.

Събранието приема § 40, съ измѣнението.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 41 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 42 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 43 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 44 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 45 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 46 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 47 — вж. прил. Т. I, № 70)
Комисията увеличи кредита по този параграфъ отъ 50.000 л. на 1.250.000 л., като сумата отъ 1.200.000 л. въ повече се взема отъ § 57.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Които приематъ предложението на комисията, кредитътъ по § 57 отъ 50.000 л. да стане 1.250.000 л., моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство. Събранието приема.

Които приематъ § 57, съ току-що приетата поправка, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство. Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 49 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 50 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 51 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): Чете § 52 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 53 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 54 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 55 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 56 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 57 — вж. прил. Т. I, № 70)
Комисията намали кредита по този параграфъ отъ 1.750.000 л. на 550.000 л.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Които приематъ предложението на комисията, прочетено отъ г. докладчика, кредитътъ по § 57 вмѣсто 1.750.000 л. да стане 550.000 л., моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство. Събранието приема.

Които приематъ § 57, съ току-що приетата поправка, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство. Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): Всичко по глава IX вмѣсто 6.684.000 — 7.684.000 л.

Всичко по Главната дирекция на общественитѣ сгради и пр. 195.103.600 л.

Повторение: заплати — 68.544.600 л.; вещевени разходи — 126.559.000 л., или всичко 195.103.600 л.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете)

„Главна дирекция на трудовата повинность.

Глава I.

Заплати.

Въ объяснителната таблица къмъ § 1 комисията направи следнитѣ измѣнения:

Въ „А. Централно управление“ „2 гл. областни инспектори по временната трудова повинность“ ставатъ „3“. Кредитътъ отъ 183.600 л. става 275.400 л.

Въ „Б. Административенъ отдѣлъ“. „Началникъ на служба за личенъ съставъ“ става „началникъ на отдѣление за личенъ съставъ“; заплатата отъ 5.100 л. става 6.800 л.

Създава се нова длъжностъ „началникъ отдѣление временна трудова повинность“ съ месечна заплата 6.800 л.

Въ „Г. Фабрики, работилници и стопанства“ — „2. Трудова тухларна фабрика“ — „Технически помощникъ на управителя-керамикъ“ става „техникъ-керамикъ“ съ същата заплата.

На стр. 10 къмъ „домакинъ“ се прибавя думата „ковчежникъ“ и става „домакинъ-ковчежникъ“.

Въ „3. Трудова общарска фабрика и шивашка работилница“ къмъ „домакинъ“ се прибавя думата „ковчежникъ“ и става „домакинъ-ковчежникъ“.

Въ „4. Трудово горско стопанство „Тича“, вмѣсто „II. Производство“ става „II. Горско производство“; а долу „а) Горско производство“ се заличава, като по-долу „б) Техническо производство“ става „III. Техническо производство“.

На стр. 11 „III. Търговско-превозно складова служба“, става „IV. Търговско-превозна складова служба“.

По-долу „IV. Домакинство“ става „V. Домакинство“.

На стр. 12 „V. Счетоводство“ става „VI. Счетоводство“.

Въ „Д. Трудови бюра. 1. Управление“ предвиждатъ се „10 началници на ядра“ съ по 3.000 л. месечна заплата.

Въ „3. Домакинства“ „Домакини“ става „Домакини-ковчезници“, като „10 ковчезници“ се заличаватъ.

Въ „5. Счетоводства“ „10 книговодители“ се заличаватъ.

Председателстващ Н. Захариевъ: Които приематъ направенитъ измѣнения отъ комисията, както се докладваха отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

С. Даскаловъ (з): Г. председателю! Искамъ да направя предложение по § 1.

Председателстващ Н. Захариевъ: § 1 се прие.

С. Даскаловъ (з): Само измѣненията въ таблицата се приеха.

Председателстващ Н. Захариевъ: § 1 се прие. Не може да се връщаме назадъ.

Министъръ Д. Гичевъ: Приеха се измѣненията само въ обяснителната таблица къмъ § 1. Г. Даскаловъ иска да предложи други измѣнения.

Н. Йотовъ (з): Въ сѣщностъ г. Стефанъ Даскаловъ ще направи предложение по § 1.

Председателстващ Н. Захариевъ: Какво искате, г. Даскаловъ?

С. Даскаловъ (з): Г. г. народни представители! На стр. 9 въ обяснителната таблица къмъ § 1 предлагамъ да стане едно съкращение, съ което вѣрвамъ, че и г. министърътъ ще се съгласи.

Въ „Автомобиленъ гаражъ“ предлагамъ да станатъ следнитъ измѣнения:

Длъжността „Началникъ на гаража“ да стане „Началникъ на гаража — машиненъ инженеръ“, а службата „за-ведующъ работилницата — машиненъ инженеръ“ да се закрие, като излишна.

Предвиденитъ 23 шофьори смѣтамъ, че сѣ много. Ще има единъ ненуженъ баластъ, а знаете много добре, че трѣбва да правимъ съкращения. Затуй азъ предлагамъ числото на шофьоритъ отъ 23 да се намали на 18.

Длъжността „книговодителъ“, като ненужна, да се закрие.

Н. Йотовъ (з): И длъжността „прислужникъ“ да се премахне, понеже има предвидена длъжностъ „вратаръ“.

С. Даскаловъ (з): Съгласенъ съмъ и съ това. — Тия съкращения моля да станатъ и вѣрвамъ, че и г. министърътъ нѣма да има нищо противъ.

Моля г. г. народнитъ представители да подкрепятъ това мое предложение.

Председателстващ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Иванъ Велчевъ.

И. Велчевъ (з): Г. г. народни представители! Отъ съкращенията, които направихме въ бюджетарната комисия, се доби една икономия отъ 106.200 л. Моля съ тая икономия да се засили кредитътъ по § 11 — вещевени разходи — за доставка на лѣчебни срѣдства за трудовацитъ. Трудовацитъ сѣ въ твърде тежко положение.

Министъръ Д. Гичевъ: Сега се говори по § 1, за личния съставъ. Като дойде § 11 отъ вещевенитъ разходи, тогава.

И. Велчевъ (з): Имамъ да кажа нѣщо и по обяснителната таблица къмъ § 1. Предвиждатъ се трима областни инспектори по временната трудова повинност, които нѣма да стоятъ въ София въ министерството, а ще бждатъ пратени въ известни области — може единиятъ въ Пловдивъ, другиятъ въ Пѣвненъ и т. н. Тѣзи областни инспектори трѣбва да обикалятъ своитъ райони, да ревизиратъ общинитъ, да ревизиратъ секретарь-бирницитъ, въобще да наблюдаватъ временната трудова повинност. Затова ще моля да имъ предвидимъ безотчетни пари по 1.300 л. месечно на всекиго, а сѣщо и на главния инженеръ-инспекторъ. Нужднитъ за това суми могатъ да се взематъ отъ § 4 на вещевенитъ разходи — пѣтни и дневни пари на държавни служители при командировки, премѣствания, уволнение — като предвидениятъ кредитъ отъ 1.100.000 л. се намали съ 62.000 л.

Председателстващ Н. Захариевъ: Има предложение отъ народния представителъ г. Стефанъ Даскаловъ, въ обяснителната таблица къмъ § 1 въ автомобилния гаражъ, вмѣсто „1 началникъ на гаража“, да стане „1 началникъ на гаража — машиненъ инженеръ“, а заведующиятъ работилницата — машиненъ инженеръ да се заличи; сѣщо да се заличи и книговодителътъ. Които приематъ това предложение на г. Даскаловъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Н. Йотовъ (з): Ами шофьоритъ?

С. Таковъ (з): Предложи се да се намалятъ на 18.

Г. Стояновъ (з): Отъ 23 да се намалятъ на 18.

Председателстващ Н. Захариевъ: Сѣщо г. Даскаловъ предлага шофьоритъ отъ 23 да се намалятъ на 18.

Н. Йотовъ (з): На 15 нека се намалятъ.

Председателстващ Н. Захариевъ: Които приематъ това предложение на г. Даскаловъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Н. Стамболиевъ (з): И длъжността „прислужникъ“.

Н. Йотовъ (з): Сѣщо и по-надолу, дето се казва: „Безотчетни пари за 23 шофьори“ и пр., цифрата 23 трѣбва да се поправи на 18.

Председателстващ Н. Захариевъ: То се разбира, г. Йотовъ.

Н. Йотовъ (з): Нищо, дайте го на гласуване.

Председателстващ Н. Захариевъ: Които приематъ § 1, заедно съ приетитъ измѣнения, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 2 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 3 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 4, заедно съ забележката следъ него — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 5 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 6 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Захариевъ: Събранието приема.

А. Пеневъ (раб): Искамъ думата по § 6.

Председателстващ Н. Захариевъ: Азъ обявихъ § 6 за приетъ.

А. Пеневъ (раб): Може ли такава нѣщо? Азъ протестирамъ.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 7, заедно съ забележката следъ него — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 8 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Захариев: Събранието приема.

А. Пеневъ (раб): Какъ може такова нѣщо? Искамъ думата по § 6.

Председателстващ Н. Захариев: Той се прие.

П. Напетовъ (раб): Какъ може такова нѣщо? Искаме да се изкажемъ по § 6.

С. Таковъ (з): Защо не внимавате? Затуй сте изпратени тукъ — да внимавате. Седнали сте тамъ да си приказвате.

А. Пеневъ (раб): Азъ поискахъ навреме думата § 6.

Председателстващ Н. Захариев: Той мина вече.

А. Пеневъ (раб): Не може така!

П. Напетовъ (раб): (Възразява нѣщо, тропайки по банката)

А. Буковъ (з): Да се изключи!

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 9, заедно съ забележката следъ него — вж. прил. Т. I, № 70)

Въ текста на този параграфъ комисията направи следното измѣнение: на петия редъ заличи съюза „и“ и думитѣ „за сѣщитѣ превози“ и на шестия редъ думитѣ „голѣми и тежки“, а следъ думата „траверси“ прибави думитѣ „а сѣщо и за извозване дървенъ материалъ“ и текстътъ става така: „доставка на дековиленъ материалъ, наемане на надничари за товарене трупи и траверси, а сѣщо и за извозване дървенъ материалъ въ“ и т. н. следва текстътъ.

Председателстващ Н. Захариев: Които приематъ предложенитѣ отъ г. докладчика измѣнения въ текста на § 9, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 10 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Захариев: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 11 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Захариев: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 12 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Захариев: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 13 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Захариев: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 14 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Захариев: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 15 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Захариев: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 16 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Захариев: Събранието приема.

А. Пеневъ (раб): Искамъ думата. (Тропане по банкитѣ отъ работницитѣ)

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 17 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Захариев: Събранието приема. (Тропанията по банкитѣ отъ работницитѣ продължаватъ. Глъчка)

П. Напетовъ (раб): Тукъ заседавате ли! Парламентъ ли е това!

А. Пеневъ (раб): Не може така.

С. Таковъ (з): Какво искашъ, бе?

А. Пеневъ (раб): Искамъ думата по § 15. (Глъчка)

А. Буковъ (з): Той мина.

Председателстващ Н. Захариев: Недейте вдига такъв шумъ, за да се чува.

С. Таковъ (з): Много право.

А. Пеневъ (раб): Искамъ думата по § 15.

А. Буковъ (з): § 15 мина.

П. Напетовъ (раб) и други: Не е вѣрно!

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 18 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Захариев: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 19 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Захариев: Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 20 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ измѣнение. (Възражения отъ работницитѣ. Шумъ)

Председателстващ Н. Захариев: По § 20 има думата народниятъ представителъ г. Рашко Маджаровъ.

А. Пеневъ (раб): Защото се касае за трудовацитѣ, отъ които сте намалили 3.000.000 л. — затова не ми давате думата. Страхъ ви е.

А. Буковъ (з): Стига, бе! (Възражения отъ работницитѣ. Глъчка)

Министъръ Д. Гичевъ: Всичко поевтинѣ — поевтинѣха и продуктитѣ, поевтинѣ храната. Окладътъ на трудовака е колкото оклада на войника.

А. Пеневъ (раб): Вие сте длъжни да ми дадете думата, щомъ я искамъ.

С. Таковъ (з): Въ Русия ще дадешъ нуждитѣ данни, не тукъ!

А. Бояджиевъ (раб): Азъ съмъ длъженъ да констатирамъ, че този бюджетъ, както и другитѣ бюджети, се прокарватъ по контрабанденъ начинъ.

Отъ земледѣлцитѣ: Брей-й-й! (Възражения отъ работницитѣ) (Глъчка)

Председателстващ Н. Захариев: (Звъни)

А. Бояджиевъ (раб): Когато чукаме по банкитѣ и искаме думата, председателството си прави оглушки — не чува и не ни дава думата! Това е позоръ! Страхъ ви е, защото единствени ние се явяваме въ защита на трудовацитѣ.

А. Буковъ (з): Кой си ти?

С. Таковъ (з): Тукъ не е Русия. (Пререкания между работницитѣ и земледѣлцитѣ)

П. Напетовъ (раб): Минавате цѣли параграфи безъ гласуване. И това било Парламентъ!

Председателстващ Н. Захариев: (Звъни)

С. Таковъ (з): (Къмъ П. Напетовъ) Мълчи, бе! Досега спа тамъ и сега се обаждашъ. Закопчай си рубашката! Какво си се разгърдилъ?

П. Напетовъ (раб): Защото думата е за трудовацитѣ — затова не ни давате да говоримъ.

П. Попивановъ (з): Думата е за вашата демагогия!

А. Бояджиев (раб): Ние чукаме и Вие бяхте длъжни да ни дадете думата, да направимъ предложенията си, а не по контрабанден начинъ да се гласуватъ параграфитъ. (Възражения отъ земеделцитъ)

Председателствуващъ Н. Захариев: (Звъни)

Д. Стояновъ (з): Ти ще се грижишъ за моя синъ колко храна ще има!

А. Аврамовъ (з): По 1 килограмъ и 200 грама хлѣбъ на день имъ даватъ.

П. Напетовъ (раб): Вие се боите народътъ да чуе нашата дума.

С. Таковъ (з): Хайде, догодина ще стане тая работа!

Председателствуващъ Н. Захариев: Тишина, г-да! Горете, г. Маджаровъ.

Р. Маджаровъ (д. сг): Г. г. народни представители! Въ чл. 3 отъ закона за трудовата повинность сж изброени случаитъ, въ които трудовата повинность, постоянна и временна, се прилага. Трудовацитъ сж раздѣлени на категории и трудътъ имъ се използва въ областта на благоустройството и въ областта на земеделското стопанство. Въ най-разнообразни случаи, които интересуватъ както благоустройството, тъй сжщо и народното ни стопанство, особено земеделското, е опредѣленъ начинътъ, по който трѣбва да бжде извършвана трудовата повинность.

П. Напетовъ (раб): Какъ сега слушате него? Но той е сговористъ.

Р. Маджаровъ (д. сг): По силата на закона, трудовата повинность се раздѣля на две: постоянна трудова повинность, която се урежда по бюджета, както г. министърътъ ни обясни, и временна трудова повинность, която е децентрализирана, която е иззета отъ ръководството на Министерството на общественитъ сгради и нѣма нито изработени планове, нито необходимия надзоръ, за да може действително маса предприятия да бждатъ извършени. Поради тая причина работата на трудовацитъ не даваше резултати. И затова въ миналогодишния бюджетъ, по мое предложение, се вписа сжщата тая забележка втора, която фигурира къмъ § 20 на тоя бюджетопроектъ.

Завчера, г. г. народни представители, когато въ бюджетарната комисиия разглеждахме състоянието на трудовата повинность и недостатъчността на кредититъ, за да могатъ да бждатъ задоволени действително належащи нужди въ връзка съ съобщенията, междуселската мрежа, благоустройството, констатира се, че ние имаме около 750 хиляди подлежащи на временна трудова повинность български граждани отъ 20 до 40 години, трудътъ на които, ако би се вложилъ въ производството, ще даде около 350 милиона лева на годината.

И тогава азъ обърнахъ внимание — и мисля, че не срещнахъ опозиция въ бюджетарната комисиия — да направимъ забележката къмъ чл. 20, та да може тя да обхваща всички области. Съ текста, който се даде миналата година, вмѣсто да се прилага цѣлиятъ законъ, понеже въ чл. 3 отъ закона за трудовата повинность е казано, че временната трудова повинность се прилага преимуществено при залесяването и благоустройството, даде се едно ограничително тълкуване; и ние видѣхме, че вмѣсто да разширимъ случаитъ, кждето се прилага трудовата повинность, ние сме ги стѣснили и по този начинъ цѣла редица мѣроприятия отъ чисто земеделски характеръ се изключватъ отъ ведомството на Министерството на благоустройството. Това е първото нѣщо.

Второ. Г-да! При прилагането на временната трудова повинность, ще трѣбва да се прибѣгне до сжщата система, която се прилага при постройката на желѣзници, за да можемъ по такъвъ начинъ да освободимъ кметската властъ отъ това задължение, въ което тя се намира днесъ. Опитътъ ни е научилъ, че поради безсилнието на кмета, трудовата повинность не може да се приложи даже за най-належащитъ и полезни непосредствено за селското — а бихъ казалъ и за градското — населенне работи. Това е по втората алинея на забележката.

Трето. Г-да! До сега при работенето съ трудовата повинность не сме имали единъ централенъ планъ. А такъвъ е абсолютно необходимъ. Главната дирекция на трудовата повинность или Министерството на благоустройството ще трѣбва да изработятъ планъ; напр., на дадено село да му дадатъ 10-годишния планъ, по който то трѣбва, първо

да си направи улицитъ, после да си направи водопроводитъ, следъ това — общественитъ здания, къмъ които спадатъ и училищата, за които и безъ туй планътъ е абсолютно приложимъ, или пъкъ трѣбва да си създадатъ известни земеделски култури. Това всичко ще се опредѣли отгоре, за да не могатъ да се натрупатъ въ едно и сжщо време много искания. Често пакти се натрупватъ въ дадено ведомство редица искания и когато се даде разрешение въ даденъ моментъ на едно село се натрупва да изпълнява всичкитъ тѣзи искания изведнѣжъ, докато презъ редица години абсолютно нищо не се върши. Този планъ може да бжде изработенъ, само когато Министерството на благоустройството влѣзе въ споразумение съ Министерството на земеделството и съ други министерства — каза се тукъ, и съ Министерството на просвѣтата — като за всѣко едно населено мѣсто се изработи особенъ планъ и за неговото прокарване се опредѣли единъ срокъ отъ 5 или 10 години. По такъвъ начинъ се облекчава населението отъ претрупване на работа.

Освенъ това опитътъ по отношение прилагане на временната трудова повинность, съгласно чл. 20 отъ закона, ни учи, че въ миналото, когато нейното отбиване се е опредѣляло отъ техническитъ власти, населението не е било стѣснявано кога да извърши известна работа; даваше се обектъ на кмета; еди-кое-си село има да извърши такова и такова количество работа и въ продължение на цѣлата година, когато сж свободни било селянитъ, било граждани, тѣ трѣбва да се явятъ на групи, за да извършатъ тая работа и да отбиятъ трудовата си повинность. Действително, благодарение на това, ние нѣмахме отбиване на трудовата повинность по насилствено принуждение, тогава, когато техникътъ каже, а това ставаше тогава, когато населението имаше свободно време. По този начинъ ние можахме да направимъ една отлична работа по постройката на желѣзницитъ.

Затова азъ моля народното представителство да се съгласи и да приеме тая забележка втора така, както ще ви се прочете тя отъ г. докладчика съ една прибавка: следъ думитъ (Чете) „Забележка II. За по-успѣшно прилагане на временната трудова повинность при залесяването и всички други работи по благоустройството“, да се прибави „и други“, за да могатъ по тоя начинъ да се обезпечатъ тѣзи работи, които се съдържатъ въ чл. 3 отъ закона за трудовата повинность отъ 1920 г., кждето е установено примѣрно, какви работи могатъ да бждатъ извършени съ трудовата повинность — напр., отглеждане на буби, отглеждане на пчели, на добитъкъ и т. н.

Ставаше дума, напр., за бубарството. Не стига само кооперативната работа; често засаждането на черничеви дръвчета съ временната трудова повинность ще даде резултати. Специално въ Софийския окръгъ ние имаме предвиденитъ необходими помощи, но изисква се да бжде организирана и временната трудова повинность, за да се създаде новъ поминѣкъ на населението. Това е назначението на трудовата повинность. Но следъ като се опредѣли нуждата, г. министърътъ трѣбва да добие власт — т. е., както е задължителна заповѣдта на министъра по отношение на кмета, на секретаръ-бирника, тъй тя трѣбва да бжде задължителна и по отношение на повинничаритъ, които трѣбва да бждатъ повикани да работятъ по 2—3 дена.

Третото ми предложение е, да се предвиди къмъ забележка II следната нова алинея втора: (Чете) „Датитъ, на които трѣбва да се отбие временната трудова повинность въ разнитъ населени мѣста, се опредѣлятъ по планъ, изработенъ въ съответнитъ трудови бюра“.

Моля, г. г. народни представители, забележка II да бжде измѣнена въ такъвъ смисълъ, защото действително това ще даде много добри резултати — не искамъ да кажа толкова за селата, колкото за голѣмитъ градове. Нека се обясни. Нѣма село, което, когато дойде работата за водопроводъ, да не го направи; и за училищата всички жертвуватъ. Но когато се качваме нагоре къмъ градоветъ, ще видимъ, че тамъ нѣма никаква власт. Ние съ г. Такова сме двамата софиянци, та знаемъ това като се гледаме сега: нѣма никаква власт. И днесъ въ София умира материалъ по земеделството за повече отъ 100 милиона лева, защото министерството нѣмаше кредитъ отъ 5 милиона лева, за да постави този материалъ въ земята. И така, заради 5 милиона лева, ние загубваме 100 милиона лева. А ако Софийската община, която има не по-малко отъ 30—40 хиляди трудоваци, можеше да накара всѣкого да насади по 10 дръвчета, всички разсадници щѣха да бждатъ изпразнени. Но въ София никой не иска да работи.

Това е, което ме е карало лично да настоявамъ, че по отношение на известни по-голѣми центрове трѣбва да има

и принуда, за да бъде приложен законът. Азъ моля г. министра — същото казахъ и въ бюджетарната комисия и нѣмаше противоречие — да се съгласи съ моето предложение, като моля и народното представителство да го приеме, защото по този начинъ действително ще туримъ начало на използване на пропадналъ трудъ, който поне по сегашнитъ изчисления, като се държи смѣтка за броя на трудовацитъ отъ 20 до 40 годишна възраст, се равнява на загубени около 350 милиона лева годишно.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): Въ забележка II, последната алинея, която гласи: (Чете) „Издаденитъ заповѣди за глоби сѣ окончателни и не подлежатъ на обжалване и се събиратъ по реда на прѣжитъ данѣци“, добива следната редакция: (Чете) „Издаденитъ заповѣди за глоби подлежатъ на обжалване предъ министра на общественитъ сгради, пѣтищата и благоустройството, чиито решения сѣ окончателни, и се събиратъ по реда на прѣжитъ данѣци“.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които приематъ това измѣнение въ забележка II, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Г. Рашко Маджаровъ предлага въ забележка II, алинея втора, следъ „секретаръ-бирничитъ“ да се вметне „и самитъ подлежащи на временна трудова повинност“.

Министъръ Г. Юрдановъ: Съгласенъ съмъ.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които приематъ това предложение на г. Рашко Маджаровъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Освенъ това, г. Рашко Маджаровъ предлага следната нова алинея втора: (Чете) „Датитъ, на които трѣбва да се отбие временната трудова повинностъ въ разнитъ населени мѣста, се опредѣлятъ по планъ, изработенъ въ съответнитъ трудови бюра“.

Г. министърътъ приема ли тази алинея?

Министъръ Г. Юрдановъ: Приемамъ.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които приематъ така предложената нова алинея отъ народния представител г. Рашко Маджаровъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Които приематъ § 20, както се докладва и съ направенитъ измѣнения, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 21 — вж. прил. Т. I, № 70)

Цѣлиятъ текстъ на този параграфъ се заличава, като параграфътъ получава следната редакция, предложена въ комисията отъ г. министра на земледѣлието: (Чете)

„За издържане на държавнитъ автомобили при министерствата, съгласно постановленията на чл. 17 отъ закона за бюджета на държавата“. Азъ се съгласявамъ съ текста, който е предложенъ отъ г. Панайотъ Деневъ. (Чете) „За издържане на държавнитъ автомобили при министерствата, съгласно постановленията на чл. 17 отъ закона за бюджета на държавата за 1932/1933 финансова година“.

Г. министърътъ на благоустройството прави предложение, кредитътъ отъ 2.270.000 л. да се намали на 2.000.000 — едно съкращение отъ 720.000 л.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представител г. Никола Йотовъ.

Н. Йотовъ (з): Азъ ще искамъ да направя едно малко предложение, г. г. народни представители. То е следното: въ § 21, вмѣсто думата „автомобилитъ“, да се постави „по 1 автомобил“, за да се знае, че само по единъ автомобилъ може да има всѣко министерство.

А. Буковъ (з): (Възражава нѣщо)

Н. Йотовъ (з): Азъ правя предложение, а вие може да го гласувате или не. Понеже се предвиждатъ 18 шофьора, трѣбва да се предвидятъ и 18 автомобили. Нѣкой може да използва по 2—3 автомобили. За да не става това, азъ предлагамъ да се каже „по 1 автомобилъ при министерствата“.

А. Буковъ (з): Грѣшка имашъ. Това не си разбралъ.

Н. Йотовъ (з): Моля, г. Буковъ, азъ зная какво предложение правя и зная какво става.

После, по буква б правя следното предложение: понеже намалихме автомобилитъ наполовина . . .

Докладчикъ А. Николаевъ (з): Новъ текстъ има, г. Йотовъ.

Н. Йотовъ (з): Тогава, вмѣсто думата „автомобилитъ“, да се поставятъ думитъ „по 1 автомобилъ“, за да ограничимъ евентуалното използване на повече автомобили.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): Невъзможно е едно министерство да има само единъ автомобилъ; всѣкога има резервенъ.

Н. Йотовъ (з): Ама азъ правя това предложение.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): Къмъ текста: „За поддържане на държавнитъ автомобили при министерствата“. г. министърътъ предлага да се прибавятъ и думитъ „Народното събрание и Комисарството по репарациитъ“, по-нататъкъ остава същиятъ текстъ — „съгласно постановленията на чл. 17“ и т. н.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които приематъ това измѣнение въ текста на § 21, както се прочете отъ г. докладчика, съ което е съгласенъ и г. министърътъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): Кредитътъ по тоя параграфъ отъ 2.720.000 л. се намалява съ 720.000 л. и остава 2.000.000 л.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Моля, които приематъ кредита отъ 2.720.000 л. да се намали на 2.000.000 л., да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Вашето предложение, г. Йотовъ, е безпредметно.

Н. Йотовъ (з): Не е безпредметно. Моля да се гласува.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които приематъ предложението на г. Йотовъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

П. Деневъ (р): Г. председателю! Вие гласувахте само редакцията на § 21, а кредита гласувахте ли?

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Гласува се въ размеръ на 2.000.000 л.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете)

„Глава III

Разни разходи“.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които приематъ заглавието на глава III, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 22 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които приематъ § 22, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 23 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които приематъ § 23, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 24 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които приематъ § 24, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Николаевъ (з): (Чете § 25 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Захариев: Които приемат § 25, моля, да вдигнат ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик А. Николаев (з): (Чете § 26 — вж. прил. Т. I, № 70)
Приетъ безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Захариев: Които приемат § 26, моля, да вдигнат ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик А. Николаев (з): (Чете § 27 — вж. прил. Т. I, № 70)
Приетъ безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Захариев: Които приемат § 27, моля, да вдигнат ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик А. Николаев (з): (Чете § 28 — вж. прил. Т. I, № 70)
Приетъ безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Захариев: Които приемат § 28, моля, да вдигнат ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик А. Николаев (з): (Чете § 29 — вж. прил. Т. I, № 70)
Приетъ безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Захариев: Които приемат § 29, моля, да вдигнат ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик А. Николаев (з): Всичко кредитъ за Дирекцията на трудовата повинност 142.031.600 л.

И. Велчев (з): Съ 720.000 л. намаление въ вещественитѣ разходи.

Докладчик А. Николаев (з): Тая сума се намалява съ 720.000 л., вследствие намалението на кредита по § 21.

Председателстващ Н. Захариев: Които приемат кредита за Дирекцията на трудовата повинност въ размѣра на 142.031.600 л., намаленъ съ 720.000 л., моля, да вдигнат ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик А. Николаев (з): (Чете забележки I, II и III — вж. прил. Т. I, № 70)
Приети безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Захариев: Които приемат прочетенитѣ забележки I, II и III, моля, да вдигнат ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик А. Николаев (з): (Чете „Повторение“ — вж. прил. Т. I, № 70)
Цифрата 142.031.600 се намалява съответно съ 720.000.

Председателстващ Н. Захариев: Които приемат прочетеното повторение, както се докладва, моля, да вдигнат ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме къмъ бюджетопроекта на Главната дирекция на пошитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ.
Има думата г. докладчикътъ.

Докладчик Н. Стамболиев (з): (Чете)

„Б Ю Д Ж Е Т Ъ“

за разходитѣ по Министерството на желѣзницитѣ, пошитѣ и телеграфитѣ

Главна дирекция на пошитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ за 1932/1933 финансова година“

Председателстващ Н. Захариев: Събранието приема.

Докладчик Н. Стамболиев (з): (Чете § 1 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Захариев: Събранието приема.

Докладчик Н. Стамболиев (з): (Чете)

„Глава II“

Веществени разходи за централното управление

(Чете § 2 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Захариев: Събранието приема.

Докладчик Н. Стамболиев (з): (Чете § 3 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Захариев: Събранието приема.

Докладчик Н. Стамболиев (з): (Чете § 4 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Захариев: Събранието приема.

Докладчик Н. Стамболиев (з): (Чете § 5 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Захариев: Събранието приема.

Докладчик Н. Стамболиев (з): (Чете § 6 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Захариев: Събранието приема.

Докладчик Н. Стамболиев (з): (Чете)

„Глава III“

Общи веществени разходи за Главната дирекция, за т. п. станции и п. п. писалища“.

(Чете § 7 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Захариев: Събранието приема.

Докладчик Н. Стамболиев (з): (Чете § 8 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Захариев: Събранието приема.

Докладчик Н. Стамболиев (з): (Чете § 9 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Захариев: Събранието приема.

Докладчик Н. Стамболиев (з): (Чете § 10 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Захариев: Събранието приема.

Докладчик Н. Стамболиев (з): (Чете § 11 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Захариев: Събранието приема.

Докладчик Н. Стамболиев (з): (Чете § 12 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Захариев: Събранието приема.

Докладчик Н. Стамболиев (з): (Чете § 13 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Захариев: Събранието приема.

Докладчик Н. Стамболиев (з): (Чете § 14 — вж. прил. Т. I, № 70)

Въ текста на § 14 ставатъ следнитѣ редакционни поправки: думитѣ: „държавнитѣ кола“ ставатъ: „държавни кола“; зачеркватъ се думитѣ: „и трамвайни линии“.

Председателстваващ Н. Захариев: Които приемат поправките на § 14, както се докладваха от г. докладчика, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Н. Стамболиев (з): (Чете § 15 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ изменение.

Председателстваващ Н. Захариев: Събранието приема.

Докладчик Н. Стамболиев (з): (Чете § 16 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ изменение.

Председателстваващ Н. Захариев: Събранието приема.

Докладчик Н. Стамболиев (з): (Чете § 17 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ изменение.

Председателстваващ Н. Захариев: Събранието приема.

Докладчик Н. Стамболиев (з): (Чете § 18 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ изменение.

Председателстваващ Н. Захариев: Събранието приема.

Докладчик Н. Стамболиев (з): (Чете § 19 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ изменение.

Председателстваващ Н. Захариев: Събранието приема.

Докладчик Н. Стамболиев (з): (Чете § 20 — вж. прил. Т. I, № 70)

Преди текста на § 20 се прибави а).
Текстът на забележката се изменя така: (Чете) „За разширение и поддръжане на телеграфопощенската и телефонна служби и за създаване радиоразпръсквателна станция разрешава се на министра на железниците, пощит и телеграфит да сключи заемъ отъ 50.000.000 л. отъ Спестовната каса, като вписва ежегодно въ бюджета на Главната дирекция на пощит, телеграфит и телефонит кредитъ за погасяване на тоя заемъ, съгласно чл. 18 отъ закона за Пощенската спестовна каса.

Председателстваващ Н. Захариев: Които приемат поправките въ § 20, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Които приемат § 20 съ приетит поправки, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Н. Стамболиев (з): (Чете § 21 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ изменение.

Председателстваващ Н. Захариев: Събранието приема.

Докладчик Н. Стамболиев (з): (Чете § 22 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ изменение.

Председателстваващ Н. Захариев: Събранието приема.

Докладчик Н. Стамболиев (з): (Чете § 23 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ изменение.

Председателстваващ Н. Захариев: Събранието приема.

Докладчик Н. Стамболиев (з): (Чете § 24 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ изменение.

Председателстваващ Н. Захариев: Събранието приема.

Докладчик Н. Стамболиев (з): (Чете § 25 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ изменение.

Председателстваващ Н. Захариев: Събранието приема.

Докладчик Н. Стамболиев (з): (Чете § 26 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ изменение.

Председателстваващ Н. Захариев: Събранието приема.

Докладчик Н. Стамболиев (з): (Чете § 27 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ изменение.

Председателстваващ Н. Захариев: Събранието приема.

Докладчик Н. Стамболиев (з): (Чете § 28 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ изменение.

Председателстваващ Н. Захариев: Събранието приема.

Докладчик Н. Стамболиев (з): (Чете § 29 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ изменение.

Председателстваващ Н. Захариев: Събранието приема.

Докладчик Н. Стамболиев (з): (Чете § 30 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ изменение.

Председателстваващ Н. Захариев: Събранието приема.

Докладчик Н. Стамболиев (з): (Чете § 31 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ изменение.

Председателстваващ Н. Захариев: Събранието приема.

Докладчик Н. Стамболиев (з): (Чете § 32 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ изменение.

Председателстваващ Н. Захариев: Събранието приема.

Докладчик Н. Стамболиев (з): (Чете § 33 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ изменение.

Председателстваващ Н. Захариев: Събранието приема.

Докладчик Н. Стамболиев (з): (Чете § 34 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ изменение.

Председателстваващ Н. Захариев: Събранието приема.

Докладчик Н. Стамболиев (з): (Чете § 35 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ изменение.

Председателстваващ Н. Захариев: Събранието приема.

Докладчик Н. Стамболиев (з): (Чете § 36 — вж. прил. Т. I, № 70)

„Възнаграждение за нощенъ трудъ“ става „Възнаграждение за извънреденъ и нощенъ трудъ“.

Председателстваващ Н. Захариев: Има думата на родниятъ представител г. Атанасъ Неновъ.

А. Неновъ (раб): Г. г. народни представители! Азъ искамъ да се увеличи кредитътъ по § 36 и не само да се увеличи, но азъ ще настоя да бжде разширенъ обсъгътъ на тоя параграфъ. Ние знаемъ, че отъ около 5.500 служители по телеграфо-пощенското ведомство едва 800 души се ползватъ отъ облагитъ на това постановление — да се заплаща нощниятъ имъ трудъ. Какъ, обаче, се заплаща нощниятъ трудъ у насъ? Само въ София за нощенъ трудъ се плаща по 8—10 л. на часъ. Но ако разгърнемъ сведенията, които ни дава бившиятъ директоръ на пощит и телеграфит, г. Савовъ, ще видимъ, че за непрекъсната осемчасова работа отъ 10 ч. вечерта до 6 ч. сутринта по телеграфо-пощенското ведомство за 1930 г. — а и сега условията не сж се изменили особено — 17 души получаватъ по 80 л. за цѣла нощъ, т. е. работейки по 8 часа, получаватъ по 10 л. на часъ; 12 души получаватъ 70 л., 7 души — 60 л., 28 души — 50 л., 16 души — 40 л. и т. н. Или всичко 320 души получаватъ срѣдно по 30 л. за осемчасовъ усиленъ нощенъ трудъ. Азъ съжалявамъ, че така изненадано започна разглеждането на тоя бюджетопроектъ на второ четене, макаръ вчера да получихъ увѣрение отъ г. председателя на Народното събрание, че тоя бюджето-

проектът ще се разгледа къмъ сѣботата. Тогава азъ бихъ могълъ по-обстойно да се изкажа по отдѣлнитѣ параграфи, да засегна политиката, която народното представителство днесъ, въ кавички народно, провежда въ този ресоръ.

Н. Алексиевъ (з): Ти си самъ въ кавички.

А. Неновъ (раб): Но азъ се ползувамъ отъ случая да кажа, че днесъ не навѣкъжде се заплаща извънредниятъ нощенъ трудъ. Напр., да вземемъ Бургазъ. Въ Бургазката пощенска експедиция и на гишетата се работи въ празникъ до 11 часа. Извънредниятъ трудъ, обаче, тамъ не се заплаща. Не е само въ Бургазъ, но и въ редица други телеграфни и телефонни станции, пощенскитѣ чиновници работятъ денонощно — тѣ не знаятъ шо е празникъ, шо е дѣлникъ. Дори въ празникъ тѣхната работа двойно и тройно се усилява. И ние виждаме, че и днесъ съ новия бюджетопроектъ за пощитѣ и телеграфитѣ не се внася никакво измѣнение въ онова положение, което сѣществуваше въ този ресоръ, т. е. не се внася никакво измѣнение за заплащане на нощния трудъ, за заплащане на извънредния трудъ на персонала, а се следва старата политика на всички правителства.

Всички казватъ, че пощитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ сѣ едно предприятие, което обслужва еднакво всички слоеве на народа, че това предприятие е отъ голѣмо обществено значение. Обаче азъ трѣбва да констатирамъ, че пощитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ днесъ, пъкъ и вчера, сѣ обслужвали предимно капиталистическата класа и нейната държавна организация. Вие увеличавате такситѣ на писмата, увеличавате такситѣ на телеграфа и телефона, когато ние всички констатираме, че селянинътъ, беднякъ и сръднякъ, работникътъ въ града и при досегашнитѣ такси не може почти да се ползува отъ пощата, телеграфа и телефона. Ще се съгласите съ туй, че работникътъ и селянинътъ днесъ приобѣгватъ къмъ пощата, телеграфа и телефона въ много рѣдки, въ изключителни случаи. Разбира се не сме ние, които ще отречемъ значението на пощата, телеграфа и телефона, обаче днесъ, намирайки се въ рѣшетѣ на вашата държава, въ рѣшетѣ на господстващата класа, тоя институтъ, това предприятие обслужва преди всичко интереситѣ на капиталистическата класа. Търговецътъ, капиталистътъ най-много телеграми ще подадатъ, най-често ще се добератъ до телефона. Полицейскитѣ приставъ, Дирекцията на полицията, министерътъ на вътрешнитѣ работи най-често приобѣгватъ до телеграфа и телефона, за да дадатъ своитѣ нареждания, кого да арестуватъ, кого да закаратъ въ София.

Нѣкой отъ земледѣлцитѣ: А Г. П. У. въ Русия не служи ли си съ телефона? Глупости говоришъ!

Другъ отъ земледѣлцитѣ: Телефонътъ билъ буржоазенъ! Глупости!

А. Неновъ (раб): При това положение, когато пощитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ обслужватъ буржоазията; когато тѣ се явяватъ едно буржоазно предприятие, ние виждаме положението на персонала на работящитѣ въ пощитѣ и телеграфитѣ да е страшно лошо. Вземете, напр., заплатитѣ имъ. Отъ 5.556 души общо, заети въ пощитѣ и телеграфитѣ, до 2.000 л. заплата получаватъ 2.137 души, а отъ 2.000 л. до 3.000 л. получаватъ 3.024 души; т. е. до 3.000 л. заплата получаватъ 5.161 души персоналъ по пощитѣ и телеграфитѣ. А служащитѣ въ последно време не, ами отдавна се използватъ на мѣстото на чиновницитѣ. Ако азъ ви процитирамъ тукъ статистиката, вие ще видите, че различнитѣ служби се прехвърлятъ върху гърба на служащитѣ. Държавата иска да използва по-низшия персоналъ — надзорници, пощальони, раздавачи на мѣстото на чиновницитѣ, като имъ плаща заплата, каквато тѣ получаватъ по шата, т. е., изпълняватъ длъжностъ на чиновници, а получаватъ заплата на служащи. Тая политика на икономия, която се провежда въ пощитѣ и телеграфитѣ, не е отъ днесъ, не е и отъ вчера. Всички буржоазни правителства, въ това число и земледѣлското правителство...

Нѣкой отъ земледѣлцитѣ: Моля, моля, недейте така приказва!

А. Неновъ (раб): ... въ миналото провеждаха сѣщата тази политика. Съкращава се чиновническиятъ персоналъ, увеличаватъ се службитѣ. Предвиждатъ се нови служби въ пощитѣ и телеграфитѣ, трѣбва да се увеличи персоналтътъ, а сѣщевременно ние виждаме да става съкращение на персонала!

Нѣкой отъ земледѣлцитѣ: Колко минути ще говори?

А. Неновъ (раб): Моля, недейте претупва така тоя въпросъ. —

Не сме ние, които ще противопоставимъ служащитѣ противъ чиновницитѣ, но не може да се отрече, че голѣмата частъ отъ службата се носи отъ най-лошо платенитѣ служащи. Ето, азъ имамъ данни, напр. за София, за подвижнитѣ писалища Пловдивъ, Бургазъ, Варна и Русе. Чиновницитѣ съставляватъ 30% отъ цѣлия персоналъ, а служащитѣ 70%.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: 20 минути се говори.

А. Неновъ (раб): Е добре, позволете ми тогава още 5 минути.

Н. Алексиевъ (з): Нека завърши.

С. Таковъ (з): Какво плачете за тия буржоазни пощи и телеграфи?! Кажете въ Русия какъ е.

А. Неновъ (раб): Мога да ви кажа и за Русия, но председателътъ ми казва, че нѣма време. — Но азъ ще ви кажа; погледнете трудовитѣ условия на тукашнитѣ наши телеграфисти.

Отъ мнозинството: Ние ги познаваме.

А. Неновъ (раб): Вие ли ги познавате? Четири години душичката ми сте яли като служащъ — използванъ като чиновникъ въ пощата. (Възражения отъ мнозинството) Не две, не три смѣни, ...

И. п. Рачевъ (з): Нали бѣше работникъ въ тютюневитѣ складове?

А. Неновъ (раб): Следъ като смазахте транспортната стачка въ 1919/1920 г., азъ тогава станахъ работникъ, господничко. Дотогава азъ бѣхъ раздавачъ и бѣхъ използванъ да работя като телеграфистъ въ телеграфа съ заплата на служащъ.

И. п. Рачевъ (з): Ако ли не бѣше станало така, нѣмаше да станешъ депутатъ!

А. Неновъ (раб): И когато отъ вашата държава поискатъ да ми се увеличи само съ 10 л. заплата като служащъ, кой се използва да работи като чиновникъ, вашата държава ... (Възражения отъ земледѣлцитѣ)

Председателствуващъ Н. Захариевъ: (Звъни)

А. Неновъ (раб): ... вашата държава отказа.

Г. Калъповъ (д): За коя държава приказвашъ?

И. п. Рачевъ (з): Твоята държава коя е? (Глъчка)

Председателствуващъ Н. Захариевъ: (Звъни) Стига сте го прекъсвали. Нека завърши.

И. п. Рачевъ (з): (Къмъ А. Неновъ) Ти като чужденецъ ли говоришъ тукъ?

А. Неновъ (раб): Азъ ви обяснихъ трудовитѣ условия. ...

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Дайте предложението си.

Г. Калъповъ (д): Нека си направи предложението и да го гласуваме.

А. Неновъ (раб): Искате да вдигате само ржка. (Възражения отъ мнозинството)

С. Таковъ (з): Нашата държава така управляваме, вашата държава другояче се управлява!

А. Неновъ (раб): Кажете, че така управлявате.

А. Капитановъ (з): Неновъ! Я кажи нѣщо за „нашата“ държава!

А. Неновъ (раб): За нощенъ трудъ азъ предлагамъ ...

Председателствуващъ Н. Захариевъ: По кой параграфъ?

А. Ненов (раб): 36 параграфъ.

С. Таковъ (з): За коя държава предлагате — за вашата или за нашата?

И. п. Рачевъ (з): Има ли право да наложи искането си въ чужда държава?

С. Таковъ (з): Г. Ненов! Вие говорите за нощенъ трудъ въ вашата държава, нали?!

А. Ненов (раб): За нощенъ трудъ . . .

Отъ земледѣлцитѣ: За коя държава?

А. Ненов (раб): . . . по ведомството на пощитѣ и телеграфитѣ въ българската държава (Смѣхъ), значи, азъ предлагамъ . . .

А. Капитановъ (з): За вашата държава!

А. Ненов (раб): . . . да се увеличи по § 36 възнаграждението по 20 л. на часъ. (Възражения отъ мнозинството)

С. Таковъ (з): Малко е — по 25 л. да бжде!

Нѣкой отъ земледѣлцитѣ: Защо предлагашъ за чужда държава?!

И. п. Рачевъ (з): Защо се мѣсишъ въ работитѣ на чужда държава?!

А. Ненов (раб): Предлагамъ да се опредѣли по 20 л. на часъ за нощенъ трудъ по ведомството на пощитѣ и телеграфитѣ.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Направете си писмено предложението.

А. Ненов (раб): Добре, писмено ще го дамъ.

Отъ земледѣлцитѣ: А-а-а! Нѣма написано предложение, а сега иска да го пише. Нѣма да го чакаме.

А. Ненов (раб): Сега ще го напиша.

Председателстващъ Н. Захариевъ: По § 36 предложения нѣма.

А. Ненов (раб): Какъ може така?! Има предложение. Ще се лъжемъ ли?

С. Таковъ (з): Въ нашата държава тъй става.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Нѣма предложение.

А. Ненов (раб): Има предложение, сега ще го напиша.

Министъръ С. Костурковъ: Две думи да кажа, докато си напише предложението.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Има думата г. министърътъ на желѣзницитѣ, пощитѣ и телеграфитѣ.

А. Бояджиевъ (раб): (Къмъ земледѣлцитѣ) Сега сте се наели ратаи.

А. Капитановъ (з): Ти искашъ да се реабилитирашъ, но взеха да те оставятъ на задна банка!

Р. Рангеловъ (раб): (Възражава нѣщо)

А. Капитановъ (з): Ти си вѣренъ подданикъ; за тебъ дума не става! . . .

Министъръ С. Костурковъ: Г. г. народни представители! Понеже тукъ се засегна въпросътъ за извънредния и за нощния трудъ и се направи предложение за увеличаване въ двоенъ размѣръ възнаграждението на часъ за нощенъ и извънреденъ трудъ, позволете ми да кажа само две думи.

Азъ нѣма да отговарямъ на онова, което се говори отъ преждеговорившия тукъ: че Дирекцията на пощитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ служи само на буржоазията и на никого друго. Защото елементарна истина е въ цѣлия свѣтъ, че пощитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ, независимо отъ туй, че служатъ за стопанското издигане на всѣка страна, служатъ едновременно съ това и за културното ѝ

издигане. Смѣтамъ, че тая елементарна истина би трѣбвало да се знае отъ г. народния представителъ отъ крайната лѣвица, който говори, и да не излиза той тукъ съ известни мисли, твърдения и максими, които много отдавна сѣ отживѣли своето време и които, за голѣма скръбъ на всички ни — вѣрвамъ, че и между народнитѣ представители отъ работническата група има нѣкои, които съзнаватъ това — сѣ останали за нѣкои между насъ като обикновени клишета.

И. п. Рачевъ (з): Но има още много отъ тѣхъ, които не съзнаватъ това.

А. Ненов (раб): Това е действителността, г. министре!

Министъръ С. Костурковъ: Г. г. народни представители! Използуването на служителитѣ при Дирекцията на пощитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ въ извънреденъ и нощенъ трудъ не е новостъ. Естеството на службата е такова, че въ известни голѣми центрове трѣбва да се работи и извънредно, а по нѣкога и нощно време.

А. Бояджиевъ (раб): Тогава ще плащате по-скѣпно.

Министъръ С. Костурковъ: И за тая целъ се плаща допълнително възнаграждение. Това, което се иска тукъ — да се удвои туй допълнително възнаграждение — то е много лесно на приказка, г-да! Азъ не съмъ скѣпникъ нито къмъ себе си, нито къмъ държавата, но при едно условие: когато азъ лично разполагамъ съ срдѣствата за себе си и когато държавата разполага съ такива. Но когато днесъ българската държава преживява най-страшно финансово затруднение, когато тя е на ръба на финансовата пропастъ, когато ние не можемъ да увеличимъ заплатитѣ, кажете ми, какъ да увеличимъ допълнителното възнаграждение?

А. Ненов (раб): 150 милиона лева чистъ приходъ има държавата отъ пощитѣ и телеграфитѣ.

Министъръ С. Костурковъ: Тая работа, г. народни представители, я знамъ по-добре отъ Васъ, затова не-дете ме пресича.

А. Неневъ (раб): Щомъ като я знаете, дайте! Защо питате?

Министъръ С. Костурковъ: Азъ съжалявамъ само за едно: че тукъ не се намѣри нѣкой отъ васъ (Сочи лѣвицата) — не отъ тая страна (Сочи мнозинството), защото тѣ сѣ посветени отъ моитѣ доклади и изложения, които своевременно съмъ направилъ предъ тѣхъ, за да бждатъ всестранно осведомени въ подробности по всичко, което представлява Дирекцията на пощитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ, и по мѣроприятията, които сѣ направени въ продължение на 12 месеца, и по резултатитѣ отъ тѣхъ — азъ съжалявамъ, казвамъ, че никой отъ тая страна (Сочи лѣвицата) не взема думата по заглавието или по § 1, за да ми се даде възможность да използвамъ тия материали и данни, съ които разполагамъ, и да хвърля обилна свѣтина върху смѣтливостта на дирекцията.

И. Лѣварски (д. ср): Но това не Ви прѣчи, г. министре, да дадете и сега нужнитѣ освѣтления на Парламента.

Министъръ С. Костурковъ: Сега ще кажа само нѣколко думи.

Г. г. народни представители! Азъ съмъ ималъ всички интересъ защищавайки държавата, да искамъ подобряване положението на служителитѣ на дирекцията. Но азъ не мога да забравя едно въ този моментъ: че държавата изнемогва подъ тежестта на финансови задължения и че тя не може да плаща дори тия възнаграждения, които се даватъ по сегашнитѣ наредби и по закона. Какъ да искамъ тогава увеличение? Когато единъ обикновенъ служителъ получава дрехи, обуша и 1.600 л. месечно възнаграждение, то все е нѣщо при днешното време. Но азъ отъ друга страна имамъ предъ видъ нѣмотията, която страшно гнети всички бедни и срдѣдни слоеве на нашето общество, които не получаватъ месечно нито по 1.000 л. доходъ и които ходятъ ако не гладни, то поне полу-гладни, полубоси и полуголи. Въ такова време за населе-нието на нашата държава, при това финансово затруд-нение на държавата, какъ мога да искамъ азъ увеличение на заплатитѣ? Кажете, за Бога, съ каква съвѣстъ човѣшка и съ какъвъ разумъ мога да искамъ азъ туй?

А. Ненов (раб): Намалете голѣмитѣ заплати и дайте на малкитѣ.

Министър С. Костурковъ: Едновременно съ това, г. г. народни представители, азъ не мога, по същитѣ мотиви и съображения, да искамъ увеличение и за заплащането на нощния и извънредния трудъ.

Азъ знамъ какво искатъ тѣ (Сочи работницитѣ) — старата система, военната: дайте да приравнимъ раздавача съ директора по заплатата! Г-да! Това нѣма да бѣде никога, докогато свѣтъ свѣтува, защото никога нито трудътъ, нито подготовката сѣ били и ще бѣдатъ еднакви у разнитѣ служители. Категоризиране се налага въ всички области на стопанския и духовенъ животъ. То се е налагало, налага се и ще се налага. Налага се сега и въ оная държава, за която постоянно тукъ ни говорятъ. И тамъ има такава класификация, такава категоризиране, и тамъ нѣма равенство, г-да, защото равенството го нѣма въ живота изобщо. Абсолютно равенство, както вие говорите, въ държавната организация и между служителитѣ на държавата е невъзможно. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството) Това е отречено отъ реалния и обективенъ животъ, и който приказва противното, той си е загубилъ равновесието на духа. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството) И затуй човѣкъ сѣ замъгленъ мозъкъ може да приказва фантазии тукъ, за да храни българското общество съ тѣхъ и да го подбужда къмъ размирия, които нищо добро нѣма да донесатъ на тоя народъ и на тая държава, а само нови разрушения. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството. Възречения отъ работницитѣ)

Ето защо, г. г. народни представители, азъ сѣ скръбъ заявявамъ, че не мога да се съглася съ предложението, което се прави, и съжалявамъ, че по такъвъ демагогски начинъ се говори, а не човѣшки, не лоялно, което именно ме предизвика да имъ кажа (Сочи работницитѣ) тежки думи. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството)

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Народниятъ представителъ г. Атанасъ Неновъ предлага по § 36 „нощниятъ трудъ да се плати на часъ по 20 л.“

Който приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ ржка. Малцинство, Събранието не приема.

Който приематъ § 36, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Стамболиевъ (з): (Чете § 37 — вж. прил. Г. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ Н. Стамболиевъ (з): (Чете § 38 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ Н. Стамболиевъ (з): (Чете § 39 — вж. прил. Г. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ Н. Стамболиевъ (з): (Чете § 40 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ Н. Стамболиевъ (з): (Чете § 41 — вж. прил. Т. I, № 70)
Комисията въ текста на този параграфъ замѣни думата „по“ съ „до“.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Който приематъ това измѣнение, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема. Събранието приема § 41 съ това измѣнение.

Докладчикъ Н. Стамболиевъ (з): (Чете § 42 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ Н. Стамболиевъ (з): (Чете § 43 — вж. прил. Т. I, № 70)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ Н. Стамболиевъ (з): Общиятъ сборъ на разрешенитѣ кредити за 1932/1933 финансова година става 58.136.660.

Г. г. народни представители! Въ глава II, § 5 и 6, има едни формални поправки. Въ § 5 да се чете 6.500 швейцарски франка, а общиятъ сборъ 202.000 л.; въ § 6 цифрата 285.000 да се чете французки франка, а общиятъ сборъ 1.600.000 л.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Събранието приема.

Докладчикъ Н. Стамболиевъ (з): (Чете)

„Глава IV.

Телеграфо-пощенско училище“.

Безъ измѣнение.

(Чете § 44 — вж. прил. Т. I, № 70)

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Атанасъ Неновъ.

А. Неновъ (раб): По този параграфъ, г. г. народни представители, азъ предлагамъ кредитътъ за заплатата на ученицитѣ отъ 544.000 л. да се увеличи на 1.000.000 л., ..

Отъ мнозинството: Браво!

А. Неновъ (раб): ... тъй като съ 1.200 л. и надолу тия ученици не могатъ да сѣществуватъ. Въ това Телеграфо-пощенско училище ученицитѣ телеграфисти, които се занимаватъ съ изучаване на телеграфо-пощенското дѣло, служатъ четири години. Четири години изучаватъ телеграфното дѣло! Това е много!

Отъ мнозинството: Научете ги да направятъ стачка!

А. Неновъ (раб): Четири години тия ученици сѣ поставени при единъ казарменъ режимъ. (Възречения отъ мнозинството) и азъ, ползувайки се отъ случая, трѣбва да заявя, че ние протестираме противъ този казарменъ режимъ, който е въведенъ въ Телеграфо-пощенското училище. Ние не се обявяваме противъ ученицитѣ въ Телеграфо-пощенското училище, но ние демаскираме вашата целъ, която е: утре, когато телеграфо-пощенци се вдигнатъ на стачна борба, вие да използвате ученицитѣ като стачкоизмѣнници (Възречение отъ мнозинството), тъй както използвахте ученици отъ Желѣзо-пътното училище, за да провалите стачката на трамвайнитѣ служители въ София. (Ржкоплѣскания отъ работницитѣ)

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата г. министъръ Костурковъ.

Министъръ С. Костурковъ: Г. г. народни представители! Преди всичко трѣбва да направя една поправка на г. народния представителъ, който току-що говори и направи предложение. Поправката е следната. Нѣма вече никакъвъ 4-годишенъ курсъ въ училището. Училището се преобразява за идущата година въ тая смисълъ, че курсътъ му се съкратява. Курсътъ е обикновената служба на войника плусъ нѣколко месеца повече, защото ще изучи единъ занаятъ тамъ. Тѣй че тази работа не стои така, както си я представлява той.

Що се отнася до въпроса за подготовката на персонала противъ стачки и не знамъ какво, азъ имамъ да кажа едно нѣщо тукъ, г. г. народни представители, за уяснение на васъ. То е следното. Следъ поражението на голѣмата небивала по-рано въ историята на стачнитѣ борби миѣнорска стачка въ Англия, и английското работничество, чрезъ своитѣ водачи, и английското общество, и английската държава, въ лицето на своето правителство, се загрижиха най-сериозно да проучатъ начинитѣ и срѣдствата, чрезъ които биха могли да бѣдатъ избѣгвани занапредъ всѣкакви стачки, като конфликтитѣ между труда и капитала се разрешаватъ по миролюбивъ начинъ, чрезъ единъ сѣдъ, независимъ както отъ държавата, така също отъ работницитѣ, така също и отъ капиталиститѣ, за да се дойде до едно положение, да се избѣгнатъ стачкитѣ, защото се видѣ въ края на краищата, че стачкитѣ, продължавайки дълго, не само поглѣщатъ всички капиталъ, който работницитѣ въ десетилѣтия сѣ събирали въ своитѣ каси, отдѣляйки го отъ собственото си гърло и отъ гърлото на собственитѣ си семейства, но разходватъ се още огромни други допълнителни срѣдства, независимо отъ огромнитѣ пѣкъ мѣчно изчислими загуби на националното стопанство на онази държава, въ която ставатъ такива голѣми и продължителни стачки. Това е, г-да, по въпроса за стачкитѣ въ частното производство.

Що се касае до държавното наемничество, както се изразяват тѣ, отъ крайната лѣвица, това сѣ, г-да, служители на държавата, това не сѣ обикновени работници, тѣ служатъ на държавата, която е на цѣлото общество, на цѣлия народъ.

Отъ работниците: На капиталистите.

Министъръ С. Костурковъ: И затуй тѣ не могатъ да правятъ стачки.

А. Неновъ (раб): Ще правятъ.

Министъръ С. Костурковъ: Тѣ могатъ по легаленъ пѣтъ да искатъ подобрене на своите трудови условия и т. н., но да правятъ стачки, туй ще рече да отиватъ противъ нормалното развитие и животъ на държавата. Затова вие нѣма да намѣрите никѣде, освенъ въ слабо-културни държави, дего държавни служители — това е голѣма изключителна рѣдкостъ — да правятъ стачки. Тѣй е.

П. Деневъ (р): Голѣма честъ правите, г. министре, да отговаряте на единъ нахалникъ, който говори тукъ за стачка на телеграфо-пощенскитѣ ученици. Само единъ нахалъ може да говори така! И Вие му отговаряте!

Министъръ С. Костурковъ: Това сѣ рѣдки изключения, на които трѣбва да се тури край, защото държавата, г-да, не живѣе само за себе си, а живѣе за ония, които я съставляватъ, и ако тя днесъ има една буржоазна окраска, трѣбва да се знае, че тая буржоазна окраска постепенно намалява, за да се изравнятъ окончателно не само по законъ, но и по фактъ възможно всички граждани, които живѣятъ въ нея. Днесъ въ нашата държава, както и въ всѣка демократична държава, всички граждани сѣ равни предъ законитѣ на държавата.

А. Неновъ (рб): На книга.

Министъръ С. Костурковъ: Не на книга. Това е истина.

А. Неновъ (раб): Колко пѣти сте бити, г. Костурковъ, и арестувани като народенъ представителъ?

А. Бояджиевъ (раб): Нали сме равни? Недейте ешуири!

Министъръ С. Костурковъ: Макаръ че не желая да отговарямъ на тия господа (Сочи работниците), ще имъ кажа, че безъ вина, даже безъ сѣнка отъ вина и безъ при-сѣда азъ съмъ лежалъ 9 месеца въ затвора като политически човѣкъ, но азъ не отидохъ да турямъ бомби въ основитѣ на тая държава затуй, че се намѣриха хора, които не знаеха какво правятъ и ме тласнаха въ затвора и после ме освободиха, азъ не отидохъ да турямъ бомби въ основитѣ на държавата заради моето лично наскърбяване и засѣгане на човѣшкото ми достоинство. Това е отговорътъ ми на вашия въпросъ, за да не остана дълженъ и тукъ. А вие какво правите, то е ваша работа, но знайте едно: че докато тая държава живѣе, тя ще има право на самосъхранение, на самозапазване и чрезъ своето управление ще взема всички ефикасни законни мѣрки, за да се запази.

А. Бояджиевъ (раб): Значи, потвърждавате нашата теза.

Министъръ С. Костурковъ: Затуй всички ние трѣбва да мислимъ, когато действваме като граждани на тая държава, действията ни да бѣдатъ въ хармония съ законитѣ, да не прескачаме законитѣ на страната. Ако има закони, които сѣ лоши, каквито има, ако държавната организация не задоволява днесъ — тя и мене, и радикалитѣ въ България не задоволява — този фактъ не ни дава право съ насиле, съ кръвъ, съ огънь, съ желѣзо, съ бомби да искаме подобрене организацията на тая държава и на нейното управление. Има легални пѣтица за борба, има легална политическа, стопанска, икономическа борба, каквато трѣбва да водимъ за промѣни въ организацията на тая държава, за нейното усвършенствуване и за подобрене на нейното управление.

А. Неновъ (раб): Вие прескочихте всички закони на 9 юний.

А. Капитановъ (з): Вие се изпокрихте по таванитѣ тогава и днесъ имате куражъ да говорите за 9 юний! Отъ

тукъ дадохте нареждане на вашитѣ организации да си свиятъ знамената и днесъ имате куража да говорите за 9 юний! Страхливци! (Възразения отъ работниците)

А. Неновъ (раб): Ние сме противъ диктатурата, обявена и установена на 9 юний, съществуваща и до днесъ.

И. п. Рачевъ (з): Вие не трѣбва да протестирайте противъ 9 юний, защото вие го подкрепихте.

Отъ работниците! Не е вѣрно!

И. п. Рачевъ (з): Вие ходѣхте да правите тричленки на 9 юний.

Министъръ С. Костурковъ: Предложението, което се прави по дебатирания параграфъ, да се увеличи кредитътъ по него съ една огромна сума, позволете ми да кажа, е предложение, което нѣма резонъ преди всичко поради това, че ученицитѣ сѣ като войници, тѣ живѣятъ въ казармата, тѣ се хранятъ тамъ, тѣ получаватъ освѣтление тамъ, получаватъ отопление, тѣ се тамъ обличатъ, тамъ се обуватъ и пр. Тамъ се изучава едно дѣло, въ което се изисква казармена дисциплина,...

А. Неновъ (раб): (Възразява нѣщо)

Министъръ С. Костурковъ:... защото въ него сѣ вложени интереситѣ на държавата, на цѣлото население. Рѣдко днесъ има голѣмо българско село, въ което да нѣма телефоненъ постъ. Какъ да не сѣ свързани интереситѣ на селското население съ пошитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ, както безосновно се твърди? (Възразения отъ работниците)

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Вие, г-да, ще разберете ли, че когато говори министъръ, трѣбва да го почитате, или не? Не веднѣжъ съмъ ви казвалъ: ако искате да ви слушатъ, слушайте и вие.

А. Неновъ (раб): Дружбашиитѣ могатъ да ви слушатъ като ученици, не ние.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: А ти ще излѣзешъ!

А. Неновъ (раб): Азъ ще излѣза. Ние тукъ не сме ученици! Тѣ (Сочи земледѣлцитѣ) могатъ да ви бѣдятъ ученици. (Излиза отъ залата)

Министъръ С. Костурковъ: Г-да! Приказва се, че народътъ не се ползувалъ отъ услугитѣ на пошитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ. Последната слугиня, която може да направи 5-10 л. икономия, спестяване отъ своя трудъ, има мѣсто въ Държавната спестовна каса, кѣдето прекрасно се олихвява това, което тя ще вложи и кѣдето вложеното е абсолютно гарантирано отъ всичко, дори и отъ секвестръ. Ами че това е една услуга, която съвременната държава прави на най-бедната класа въ България. Какъ може да се говори тукъ, че само буржоазията, капиталиститѣ се ползували отъ пошитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ? Това не е истина. Ако е истина, бѣдете убедени, имайте моята дума, че азъ ще го призная публично тукъ, но то не е вѣрно. Какъ да не го отхвърля тогава? Съжалявамъ, че се правятъ такива предложения.

Това, което се дава на ученицитѣ, е достатъчно. Идете вижте храната имъ каква е, идете вижте облѣклото имъ какво е, идете вижте обущата имъ какви сѣ, идете вижте какъ живѣятъ, какъ ги третиратъ тѣхнитѣ началстващи лица. Това е наистина училище, въ което се изучава едно великолепно занятие, което може да имъ дава въ бѣдеще хлѣбъ. Всичко, което е потрѣбно на тѣзи ученици, се дава отъ държавата чрезъ бюджета. Какъ можемъ да правимъ предложения да увеличимъ този и този параграфъ на толкова и толкова милиона лева, безъ да държимъ смѣтка, че колебливото равновесие на предлагания бюджетъ още повече ще се разколебае? Може ли такива предложения да се правятъ сериозно? Ако ги правимъ за демагогия, то е друга работа, но ако сериозно, по-напредъ трѣбва да ги обмислимъ и тогава да ги правимъ.

Прочее, азъ съмъ решителенъ противникъ на това предложение.

А. Ненов (раб): Значи, положението на телеграфопошченските служачи е добро!

Председателствуващ Н. Захариев: Народният представител г. Ненов предлага сумата по § 44 буква б да се увеличи от 544.000 л. на 1.000.000 л.

Които приемат това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието не приема.

Които приемат § 44, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Н. Стамболиев (з): (Чете § 45 — вж. прил. Т. I, № 70)

Във този параграф на първия ред комисията зачеркна думата „надничаритъ“.

Председателствуващ Н. Захариев: Които приемат § 45 съвс това измѣнение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Н. Стамболиев (з): (Чете § 46 — вж. прил. Т. I, № 70)

Във този параграф комисията зачеркна думитъ „и по правяне на кантари за теглене“.

Председателствуващ Н. Захариев: Които приемат § 46 съвс това измѣнение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Н. Стамболиев (з): (Чете § 47 — вж. прил. Т. I, № 70)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващ Н. Захариев: Събранието приема § 47.

Докладчик Н. Стамболиев (з): (Чете § 48 — вж. прил. Т. I, № 70)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващ Н. Захариев: Събранието приема § 48.

Докладчик Н. Стамболиев (з): (Чете § 49 — вж. прил. Т. I, № 70)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващ Н. Захариев: Събранието приема § 49.

Докладчик Н. Стамболиев (з): (Чете § 50 — вж. прил. Т. I, № 70)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващ Н. Захариев: Събранието приема § 50.

Докладчик Н. Стамболиев (з): (Чете § 51 — вж. прил. Т. I, № 70)

Във този параграфъ комисията следъ думата „вестникъ“ прибави думата „и“, като думитъ „и абонаментна трамвайна карта на курьеръ“ ги зачеркна.

Председателствуващ Н. Захариев: Които приемат § 51 съвс това измѣнение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Н. Стамболиев (з): (Чете § 52 — вж. прил. Т. I, № 70)

Във този параграфъ комисията зачеркна думитъ: „училищната бръснарница“.

Председателствуващ Н. Захариев: Които приемат § 52 съвс това измѣнение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Н. Стамболиев (з): (Чете § 53 — вж. прил. Т. I, № 70)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващ Н. Захариев: Събранието приема § 53.

Докладчик Н. Стамболиев (з): (Чете § 54 — вж. прил. Т. I, № 70)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващ Н. Захариев: Събранието приема § 54.

Докладчик Н. Стамболиев (з): (Чете § 55 — вж. прил. Т. I, № 70)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващ Н. Захариев: Събранието приема § 55.

Докладчик Н. Стамболиев (з): (Чете § 56 — вж. прил. Т. I, № 70)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващ Н. Захариев: Събранието приема § 56.

Докладчик Н. Стамболиев (з): (Чете § 57 — вж. прил. Т. I, № 70)

Във този параграфъ комисията зачеркна думитъ „надници и“.

Председателствуващ Н. Захариев: Които приемат § 57 съвс това измѣнение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Н. Стамболиев (з): (Чете § 58 — вж. прил. Т. I, № 70)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващ Н. Захариев: Събранието приема § 58.

Докладчик Н. Стамболиев (з): (Чете § 59 — вж. прил. Т. I, № 70)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващ Н. Захариев: Събранието приема § 59.

Докладчик Н. Стамболиев (з): (Чете § 60 — вж. прил. Т. I, № 70)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващ Н. Захариев: Събранието приема § 60.

Докладчик Н. Стамболиев (з): (Чете § 61 — вж. прил. Т. I, № 70)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващ Н. Захариев: Събранието приема § 61.

Докладчик Н. Стамболиев (з): (Чете § 62 — вж. прил. Т. I, № 70)

Комисията даде следната нова редакция на този параграфъ. (Чете)

„Възнаграждение за четене лекции, заплащани въ размѣръ, опредѣленъ отъ Министерския съветъ:

а) на штатни преподаватели само за шесттъ лекции, които иматъ надъ 18 лекции седмично;

б) на длъжностни лица (нешатни преподаватели) отъ ведомството на Министерството на желѣзниците, пошитъ и телеграфитъ само за шестъ лекции седмично;

в) на лектори частни лица или взети отъ други ведомства за всички четени лекции; разни разходи по практически занятия съ ученицитъ и възнаграждение на екзамнаторитъ. За квартирни пари на ученицитъ презъ време на командировката имъ на практически занятия (по 80 л. едному месечно)“

Председателствуващ Н. Захариев: Които приемат § 62 въ така прочетената редакция отъ г. докладчика, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Н. Стамболиев (з): Г. г. народни представители! Въ объяснителната таблица, стр. 69, началото, се премахва забележката, която се прерактурира и като забележка V се поставя въ края следъ забележка IV, въ следната редакция: (Чете) „Забележка V. За разширение на селската телефонна мрежа, освенъ съ бюджетнитъ срѣдства, Главната дирекция си служи и съ срѣдства за материали и персоналъ, давани отъ окръжнитъ постоянни комисии и селскитъ общини. Постройкитъ се извършватъ по планъ и съ съгласие на Главната дирекция, като се държи сметка за интереситъ на комиситъ и общинитъ дотолкова, докогато сж въ съгласие съ общия планъ за организацията на телефоннитъ съобщения въ страната.“

Откриването на постоветъ и назначаването на персонала става от Главната дирекция на пощите, телеграфите и телефоните.

Извършените досега разходи от окръжните постоянни комисии или селските общини за тази цел се признават за редовни.

Председателствувашъ Н. Захариевъ: Които приемат така прочетената забележка V къмъ объяснителната таблица по § 1 на стр. 69, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Стамболиевъ (з): Г. г. народни представители! Въ объяснителната таблица къмъ § 1 има следните промѣни и печатни грѣшки.

На стр. 11 въ службата за отчетността и гаранциите „1 провѣрителъ“ става „1 т. п. чиновникъ“, като месечната му заплата отъ 2.450 л. става на 2.850 л., а годишната му заплата отъ 29.400 л. става 34.200 л., а общо кредитътъ за отдѣла отъ 1.444.800 л. става 1.449.600 л.

На стр. 12 въ „Бюро за селската поща и пощенски трактове“ следъ „2 контролѣори“ въ скоба се поставя „т. п. чиновници“.

На сѣщата стр. 12 въ „Бюро за вътрешни и международни телефонни съобщения“ следъ „1 контролѣоръ за международна служба“ въ скоба се поставя „т. п. чиновникъ“.

На стр. 15 „Радиотелеграфна станция“ става „Радиотелеграфна служба“.

Министъръ С. Костурковъ: Защото се съединява съ централната станция и ставатъ една служба.

Докладчикъ Н. Стамболиевъ (з): На стр. 16 кредитътъ за първостепенната станция въ Варна отъ 3.560.000 л. да се чете на 3.570.000 л.

На стр. 18, въ второстепенната станция въ Търново, заплата на „10 телефонисти“ отъ 2.055 л. месечно едному, да се чете на 2.050 л.

На стр. 25, въ четвъртостепенната станция въ Бѣла Слатина заплата на „2 телефонисти“ отъ 2.650 л. месечно едному, да се чете на 2.050 л.

На стр. 28, въ четвъртостепенната станция Лѣсковецъ, Г. Орѣховско, заплата на „3 раздавачи“ вмѣсто 1.450 л. да се чете 1.600 л. едному, годишната заплата едному вмѣсто 17.400 л., да се чете на 19.200 л., а кредитътъ, който се иска, отъ 52.200 л. да се чете на 57.600 л., като общиятъ кредитъ отъ 149.400 л. се чете на 154.800 л.

На стр. 29, въ четвъртостепенната станция Нови-Пазаръ се прибавятъ „2 раздавачи съ месечна заплата едному 1.600 л., годишна заплата едному 19.200 л., или се иска кредитъ 38.400 л., като персоналетъ отъ 10 се увеличава на 12 души и общиятъ кредитъ отъ 233.400 се увеличава на 271.800 л.

На стр. 33, „п. 70. Русе № 3“ следъ „1 прислужникъ“ се прибавя „куриеръ“, като кредитътъ остава сѣщиятъ.

На стр. 34, въ п. 82 „София, Народно събрание“, общиятъ кредитъ за „3 телефонисти“ отъ 72.800 л. да се чете 82.800 л., а общиятъ кредитъ за цѣлия пунктъ отъ 135.200 л. да се чете 145.200 л.

На стр. 35, п. 90 „Устово (Пловдивско)“ да се чете „Устово (Пашмаклийско)“.

На стр. 36, цифрата IV предъ „Петостепенни станция“ се премахва.

На сѣщата страница, въ станция Автане (Ямболско) зачеркватъ се „2 междуселски куриери“, тъй като за тяхъ не се предвижда кредитъ, и броятъ на служителитъ въ тази станция остава 2, вмѣсто 4.

На стр. 37, въ п. 20, станция Батулци (Тетевенско), понеже има само единъ служителъ, премахва се цифрата 1, означена като сборъ на персонала.

На стр. 44, следъ п. 116 „Девене“ (Зрачанско), прибавя се п. 116-а „Дековъ“ (Свищовъ), съ единъ началникъ съ месечна заплата 2.650 л., годишна заплата 31.800 л. и общиятъ кредитъ е пакъ 31.800 л.

На стр. 45, въ п. 121 „Дивля (Радомирско)“, месечната заплата на началника отъ 2.660 л. да се чете 2.650 л.

На стр. 47, въ п. п. 144 „Драгомирово (Свищовско)“, 148 „Дръновецъ (Разградско)“, 150 „Дълбокъ-изворъ (Борисовградско)“ се поправя печатна погрѣшка, като се заличава цифрата 1, означена като сборъ въ графата „брой на служителитъ“.

На стр. 49, п. 177, станция „Казжкисе (Карнобатско)“, да се чете „(Карабунарско)“.

На стр. 54, въ п. 240 „Лѣтница (Ловчанско)“ вмѣсто „1 раздавачъ“, предвиждатъ се „2 раздавачи“, за които общиятъ кредитъ отъ 17.400 л. се увеличава на 34.800 л., а общиятъ кредитъ за пункта отъ 66.600 л. се увеличава

на 84.000 л. Сѣщо така броятъ на служителитъ въ тази станция отъ 3 се увеличава на 4.

На стр. 57, п. 271, „Джовъ“ се замѣнява съ „Морава“ и „1 раздавачъ“ се заличава. Общиятъ брой на служителитъ остава 2, вмѣсто 3, а общиятъ кредитъ за станцията отъ 73.800 л. остава 56.400 л.

На стр. 58, въ п. 283, „Ново-село (Видинско)“ се прибавя „1 междуселски куриеръ“ съ месечна заплата 1.450 л., съ годишна заплата 17.400 л. и общиятъ кредитъ за станцията отъ 66.600 л. се увеличава на 84.000 л. Броятъ на служителитъ отъ 3 се увеличава на 4.

На стр. 61, въ п. 333 — станция Рѣсентъ, Търновско, се предвижда нова длѣжност, единъ междуселски куриеръ съ месечна заплата 1.450 л., годишно 17.400 л. Общиятъ сборъ на кредита за тази станция отъ 49.200 л. се увеличава на 66.600 л.

На стр. 63, въ п. 359 — гара Симитлий (Горноджумайско), заплата на единъ раздавачъ отъ 1.950 л. месечно се намалява на 1.450 л.; заплата на единъ междуселски куриеръ отъ 1.950 л. се намалява на 1.450 л.

На стр. 65, въ п. 387 — станция Твърдица (Новозагорско) се предвижда нова длѣжностъ за още единъ раздавачъ съ месечна заплата 1.450 л., годишно 17.400 л., общиятъ сборъ за кредита на тази станция отъ 56.400 л. се увеличава на 73.800 л.

На стр. 66, въ п. 406, станция Факия, оскобената дума „Карнобатско“ се заличава и вмѣсто нея се поставя „Карабунарско“.

На стр. 69 въ края на забележка IV се прибавятъ думитъ: „и Бѣла Черква (Пловдивско)“.

Общиятъ брой на служителитъ отъ 5.556 става 5.560.

Председателствувашъ Н. Захариевъ: Които приемат прочетенитъ прибавки и измѣнения въ объяснителната таблица, както се докладваха отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Съобщавамъ на г. г. народнитъ представители, че е постигнитъ законопроектъ за измѣнение и допълнение на закона за облекчение продоволствието и намаляване на скѣпотията. (Вж. прил. Т. I, № 84)

Тоя законопроектъ ще се напечатъ, раздаде на г. г. народнитъ представители и постави на дневенъ редъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Моля да се пристѣпи къмъ разглеждане на точка 5 отъ дневния редъ — одобрение предложението за освобождаване отъ мито и други данѣци, такси и берии, предметитъ и материялитъ за нуждитъ на нѣкои държавни, общински, окръжни, благотворителни и др. учреждения, дружества и частни лица, опрощаване митнически недобори и одобрение постановления на Министерския съветъ и царски указъ № 19 отъ 1931 г.

Председателствувашъ Н. Захариевъ: Които приематъ предложението на г. министъръ-председателя, да се пристѣпи къмъ разглеждане точка 5 отъ дневния редъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Понеже предложението е доста обемисто, предлагамъ г. секретаря да прочете само мотивитъ му, първия и последния пунктъ.

Който отъ г. г. народнитъ представители е съгласенъ да се прочетатъ само мотивитъ и първиятъ и последниятъ пунктъ отъ предложението, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретаръ Н. Гавриловъ (нац. л): (Прочита мотивитъ, първия и последния пунктъ отъ предложението — вж. прил. Т. I, № 82)

Г. г. народни представители! Г. министърътъ на финанситъ предлага да се прибави следниятъ пунктъ 15-а: (Чете) „Освободеното подъ депозитъ роялъ (пияно) на Димитъръ Вангеловъ отъ Варненската общинска опера, по вносна декларация на Варненската митница № 4176 отъ 13 ноемврий 1930 г.“.

Председателствувашъ Н. Захариевъ: Които приематъ предложението отъ г. министра на финанситъ новъ пунктъ 15-а, както се прочете отъ г. секретаря, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Които одобряватъ предложението за освобождаване отъ мито и други данѣци, такси и берии предметитъ и материялитъ за нуждитъ на нѣкои държавни, общински, окръжни, благотворителни и др. учреждения, дружества и частни лица, опрощаване митнически недобори и одобрение постановления на Министерския съветъ и царски

указъ отъ 1931 г., моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. II, № 62)
Има думата г. министър-председателъ.

Министър-председателъ Н. Мушановъ: Г. г. народни представители! Бюджетопроектътъ на Министерството на търговията е готовъ, обаче г. министърътъ на търговията е неразположенъ и затуй не можемъ да минемъ къмъ разглеждането на този бюджетопроектъ. Ще ви моля да се съгласите да минемъ къмъ точка 10 отъ дневния редъ — първо четене на законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за облекчение работата на Върховния касационенъ съдъ.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които приематъ предложението на г. министър-председателя, да пристъпимъ къмъ точка 10 отъ дневния редъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.
Моля г. секретаря да прочете законопроекта.

Секретаръ Н. Гавриловъ (нац. л): (Прочита мотивитъ на законопроекта изцѣло — вж. прил. Т. I, № 77)

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Часътъ е 8. Ще трѣбва да решимъ да продължимъ заседанието.

Министър-председателъ Н. Мушановъ: Азъ ще моля народното събрание да счете законопроекта за прочетенъ, да го приеме по принципъ и да го изпрати въ комисията. Следъ това ще вдигнемъ заседанието — нѣма защо да искаме продължение.

Ц. Пупешковъ (д. ср): Ще има принципиални възражения.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които приематъ да се счита законопроекта за прочетенъ, за да не продължаваме заседанието, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Има думата народниятъ представителъ г. Панайотъ Деневъ.

П. Деневъ (р): Азъ правя предложение — разбира се за това е нужно съгласието на цѣлото народно представителство — законопроектътъ да се изпрати въ комисията, кждето да се направятъ необходимитъ измѣнения.

Министъръ Д. Върбеновъ: Моля, моля! Законопроектътъ трѣбва да се гласува по принципъ.

П. Деневъ (р): Смыслътъ на моето предложение е тъкмо този. Ако всички сѣ съгласни законопроектътъ да се приеме по принципъ безъ разискване, ще го гласуваме и тогава ще отиде въ комисията.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата г. министърътъ на правосъдието.

Министъръ Д. Върбеновъ: Азъ моля народното представителство да се съгласи, законопроектътъ да се гласува по принципъ, а въ комисията да станатъ — кждето асѣ могатъ да станатъ — обстоянни дебати, да се изкажатъ специалисти и да му се даде една редакция по-добра, ако се намѣри, че тази е лоша.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Теодоси Кънчевъ.

Т. Кънчевъ (д. ср): Нѣмамъ нищо противъ това, което се предлага. То ще бѣде полезно, практично и целесъобразно. Азъ, обаче, моля председателството да нареди, когато ще заседава известна комисия, да се известява. Съобщава се на членоветъ на комисията, а народни представители, които не влизатъ въ комисията, но се интересуватъ, не знаятъ. Така че азъ моля да се съобщава при входа, на черната дъска, че еди-коя комисия ще има заседание тогава и тогава, за да може всѣки народенъ представителъ, който се интересува, да отива. Инакъ набързо се

събиратъ само членоветъ на комисията, другитъ народни представители не знаятъ и много въпроси, които биха се ликвидирали въ комисията, оставатъ да се разискватъ тукъ.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които приематъ предложението, да се приеме на първо четене законопроектътъ за измѣнение и допълнение на закона за облекчение работата на Върховния касационенъ съдъ и да отиде въ комисията, кждето да станатъ разискванията, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.
Има думата г. министър-председателъ.

Министър-председателъ Н. Мушановъ: Г. г. народни представители! Ще моля да имаме заседание утре следъ обѣдъ. Както знаете, въ недѣля не работихме, като предполагаме, че утрешния день ще работимъ. Въ други день изтича срокътъ на продължената сесия на Народното събрание. Предлагамъ утре да работимъ, съ дневенъ редъ, който сега ще ви се обяви отъ председателството. Бюджетарната комисия утре сутринта ще разгледа бюджетопроекта на Министерството на народното просвѣщение.

А. Неновъ (раб): Азъ предлагамъ, въ паметъ на падналитъ на 9 юний утре да не се работи.

Министър-председателъ Н. Мушановъ: Моля, г. председателю, да се гласува моето предложение.

А. Неновъ (раб): Въ знакъ на протестъ, ние напушаме заседанието. (Народнитъ представители отъ работническата парламентарна група напускатъ залата)

А. Капитановъ (з): На 9 юний нѣма падналъ нито единъ комунистъ. Вие само демагогствувате!

Т. Тонковъ (з): (Къмъ работниците) На 9 юний вие дезертирахте. Не ви е срамъ да говорите за падналитъ на 9 юний!

Министър-председателъ Н. Мушановъ: (Къмъ работниците) Опичайте си акъла за утре!

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които приематъ следния дневенъ редъ за утрешното заседание:

1. Второ четене законопроекта за бюджета на държавата за 1932/1933 финансова година. (Бюджетопроектитъ: на Дирекцията на държавнитъ дългове; на Министерството на търговията, промишлеността и труда; на Министерството на народното просвѣщение; на Министерството на финанситъ; на Върховното правителство)

2. Първо четене законопроекта за бюджета на българскитъ държавни желѣзници и пристанища за 1932/1933 финансова година.

3. Първо четене законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за облекчение продоволствието и намаляването на скѣпотията.

4. Докладъ на комисията по Министерството на правосъдието, относно даването разрешение за затваряне и сждане на народнитъ представители Константинъ Русиновъ и Александъръ Наумовъ.

5. Първо четене законопроекта за допълнение чл. чл. 14 и 36 отъ закона за Българската земеделска банка. Второ четене законопроектитъ:

6. За измѣнение т. т. 11 и 13 на чл. чл. 88 и 67 отъ закона за градскитъ и селскитъ общини.

7. За пенситъ за изслужено време.

8. Второ четене предложението за измѣнение и допълнение нѣкои членове отъ правилника за вътрешния редъ и пр.

9. Одобрение предложението за одобрение на подписаната въ Женева на 21 май 1931 г. конвенция за създаване на едно Международно дружество за ипотечаренъ земеделски кредитъ.

10. Първо четене законопроекта за отстъпване даромъ на Ортакьойската градска община държавна сграда и пр.

11. Докладъ на прошетарната комисия, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Вдигамъ заседанието.

(Вдигнато въ 20 ч. и 8 м.)

Подпредседателъ: Н. ЗАХАРИЕВЪ

Секретари: { Т. ХР. МЕЧКАРСКИ
 { Н. ГАВРИЛОВЪ

Началникъ на Стенографското отдѣление: Д. АНТОНОВЪ